

Vlaanderen
is welzijn

Hoofdstuk 9 Crisis-jeugdhulp

Agentschap
Jongerenwelzijn

Inhoud

1.	Leeswijzer	5
2.	Visie op het begrip crisis	5
2.1	Visie op hulpverlening in crisissituaties	6
2.2	Visie op het organiseren van crisisjeugdhulp	6
3.	Regelgeving	7
3.1	Decreet inzake integrale jeugdhulp (12 juli 2013)	7
3.2	BVR betreffende de integrale jeugdhulp (21 februari 2014)	9
3.2.1	Incentives (vergoedingen cfr. BVR art. 74 §1)	10
3.2.2	Procedure art. 74 §2	10
3.3	MB met betrekking tot crisisjeugdhulpverlening in de integrale jeugdhulp (24 februari 2014)	11
4.	Netwerken en hulpprogramma's	14
4.1	Netwerk crisis	14
4.2	Het hulpprogramma crisis	14
4.3	Verhouding crisisnetwerk en reguliere (crisis)hulpverlening	14
4.3.1	Positioneringsschema (bijlage H9 Positioneringsschema)	14
4.3.2	Subsidiariteit	15
5.	Rollen en mandaten	16
5.1	ACO	16
5.2	Taskforce welzijn – GGZ	16
5.3	IROJ	16
5.4	Netwerkcomité GGKJ	16
5.5	Netwerkgroep	17
5.6	Meldpunt	17
5.6.1	Mandaat	17
5.6.2	Regierol	18
6.	Vrijwillig en gerechtelijk kader	18
6.1	Van vrijwilligheid tot minimale bereidheid om in gesprek te gaan	18
6.2	Gerechtelijke crisis hulp	19

6.3	Specifieke actoren	20
6.3.1	Parketmagistraten	20
6.3.2	Consulenten SDJ	20
7.	Aanmelding	21
7.1	Voor wie kan men aanmelden?	21
7.2	Waar	22
7.3	Procesbeschrijving aanmelding	22
7.3.1	Algemeen	22
7.3.2	Aanmelding door cliënt	23
7.4	Procesbeschrijving vraagverheldering	23
7.4.1	Aftoetsen van ontvankelijkheidscriteria	24
7.4.2	Aftoetsen of het gaat om een crisis	25
7.4.3	Aftoetsen statuut (gerechtelijk of buitengerechtelijk)	26
7.4.4	Indicatiestelling	27
7.4.5	Matching	28
7.5	Afspraken	29
7.5.1	Algemeen	29
7.5.2	Afspraken met sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulp	30
7.5.3	Afspraken met CLB	30
7.5.4	Specifieke doelgroep: NBBM	31
8.	Het hulpprogramma crisis	31
8.1	Consult	31
8.2	Interne dispatching	32
8.3	Mogelijkheden in het hulpaanbod bij interne dispatching	33
8.3.1	Interventie	33
8.3.2	Ambulante en/of mobiele crisisbegeleiding	33
8.3.3	Crisisopvang	34
8.3.4	De combineerbaarheid van crisisopvang met andere (crisis-)hulpvormen	35
8.3.5	Crisishulp is kosteloos	36
8.4	Relevant aanbod volzet	36
8.4.1	Relevant aanbod volzet bij hoogdringende vorderingen	36
8.5	Regierol van het meldpunt	37

9. Uitstroom	38
9.1 RTJ	38
9.2 NRTJ	38
9.2.1 Prioraanvraag	38
9.2.2 Aanmelding bij de ITP	38
9.2.3 VIST-crisis	39
9.2.4 Gerechtelijke VIST-CJ	40
10. Omgaan met verontrusting binnen het crisisnetwerk	41
10.1 Afspraken	41
10.2 Aanmelden bij een gemandateerde voorziening vanuit crisis	41
11. Registratie	42
11.1 Toegang tot het registratiesysteem	42
11.2 Engagement in het hulpprogramma	42

1. LEESWIJZER

In de bijgevoegde tekst worden de werkingsprocessen in de crisisnetwerk en het crisismeldpunt toegelicht. Daarbij wordt het perspectief van het meldpunt ingenomen wanneer het meldpunt de actor is. De toegelichte concepten hebben daarbij als basis werkmop Integrale Jeugdhulp en verschillende nota's met afspraken en richtlijnen die nadien werden opgesteld. De tekst wil al deze bronnen bundelen en het brondocument vormen voor ieder die wil weten hoe crisisjeugdhulp in Vlaanderen werkt.

Deze tekst is niet opgesteld voor communicatieve doeleinden. Daarvoor is deze te technisch en te uitgebreid. Wel is het een naslagdocument om bij discussie of vragen rond de geldende afspraken te raadplegen. In die zin is het ook een werkdocument, dat zal aangepast worden wanneer bijkomende afspraken worden gemaakt of bestaande afspraken worden gewijzigd.

In de tekst wordt de term cliënt gebruikt. Hierbij wordt bedoeld op de minderjarige, de ouders en de opvoedingsverantwoordelijken, maar om de leesbaarheid te verhogen wordt dit niet telkens op die manier uitgeschreven. Met cliënt wordt elk van deze actoren bedoeld.

2. VISIE OP HET BEGRIP CRISIS

'Crisis' is een woord waar een veelheid van betekenissen elkaar kruisen. Het geven van betekenis aan wat een crisis is, loopt samen met de subjectieve beleving van de crisis zelf. Wat de ene mens als een crisis beleeft, is daarom geen crisis voor een andere. Dit is te merken wanneer aan verschillende mensen wordt gevraagd een eigen definitie van 'crisis' te maken.

Existentieel gesteld verwijst crisis naar een kritiek moment van instabiliteit in een systeem (individu/gezin/context/samenleving/...). Het is het moment in het hier en nu waarop de samenhang in een systeem onderbroken wordt. De evidente oorzakelijkheid, de gewone gang van zaken in het dagelijkse leven wordt doorbroken: 'Ik zie het niet meer zitten', 'ik zie de samenhang niet meer', 'wat overkomt mij, ons', ... Zo'n verstorend moment gaat onvermijdelijk gepaard met onrust en angst, want iets wat beschermend werkt, wordt onderuitgehaald.

Een moment van crisis is ook een kantelmoment. We gaan ervan uit dat een crisissituatie doorgaans ook kansen inhoudt. Mensen kunnen makkelijker dingen overwegen, zaken worden toegankelijker omdat de beleving van de crisis de noodzaak aan veranderen duidelijk kan maken: 'Zo kan het niet langer, hier moet nu iets gebeuren'. Crisishulp wil hierop inspelen.

Dat 'hier en nu' wijst op de acuutheid van een nood die om een onmiddellijke reactie, ingreep, antwoord, hulp vraagt. In zijn operationele vertaling wordt het begrip 'crisis' afgebakend tot een acute nood: "het kan niet wachten, er moet NU gehandeld worden ..." Deze visie op crisis is in art. 44 van het decreet betreffende de Integrale Jeugdhulp opgenomen als "jeugdhulpverlening die bestaat uit een onmiddellijke en aangepaste actie in geval van een crisissituatie". Ook het begrip crisis wordt in hetzelfde artikel gedefinieerd: "een acuut beleefde noodsituatie waarin onmiddellijk hulp moet worden geboden". De beleving van de crisis kan de beleving zijn van de minderjarige, de ouders of opvoedingsverantwoordelijke of de hulpverlener die zich ernstig zorgen maakt. In dat laatste geval is het van cruciaal belang deze zorgen te delen met de cliënt en het perspectief van de cliënt te bevragen.

2.1 VISIE OP HULPVERLENING IN CRISISSITUATIES

Een crisis vraagt dus om een snelle hulpverlenende tussenkomst: “Er moet iets gebeuren”, “ik kan het nu niet meer aan ...”. Maar wat is dan de aard van de hulpverlenende tussenkomst?

Een crisissituatie gaat altijd over een situatie van mensen-in-crisis. Dit veronderstelt dus een bepaalde omgang met deze mensen én met de eigen subjectieve ervaring, zowel als cliënt, maar ook als hulpverlener, geconfronteerd met de crisissituatie. Omdat we ervan uitgaan dat een crisiservaring een kantelmoment naar verandering (systemische groei) inhoudt, willen we deze kijk op crisis integreren in de manier waarop hulpverleners omgaan met de crisis in het cliëntensysteem. Crisishulp wil dus inspelen op de noodzaak aan verandering.

Het bieden van een ‘eerste hulp’ bij de crisis (in de zin van ‘omgaan met de belastende factoren’) is het meest substantiële deel van het werk. De subjectieve ervaring van ‘hier moet iets gebeuren’ kan door iedereen ingebracht worden. In die zin is een crisiservaring niet enkel een cliëntaangelegenheid. Ook mensen extern aan het cliëntensysteem kunnen deze ervaring inbrengen. Crisishulpverlening moet deze ervaring steeds valoriseren.

De belangrijkste doelstelling van crisishulp is dus omgaan met de crisis, met cliënten-in-crisis, een manier van omgaan met mensen die hen ondersteunt om zelf met hun crisissituatie om te gaan. Vandaar dat crisishulp (en de dynamische wijze waarop deze is georganiseerd) aan deze mensen een perspectief aanbiedt van daadwerkelijke hulpactiviteit IN de crisissituatie, waarbij de eerste, acute nood wordt gelenigd. De crisishulp is zelden in staat om de problemen die leven in het gezin en die aanleiding zijn voor de crisis op te lossen. Deze problemen zijn vaak complex. Maar de crisishulp draagt wel bij tot het deblokken, de acutheid wordt weggenomen, waardoor het gezin weer ademruimte krijgt.

Dit impliceert ook dat krachtgericht en vraaggericht werken vooropstaat. Crisisjeugdhulp werkt bij voorkeur daar waar de crisis zich voordoet, met de aanwezige krachten in het gezin, omdat net daar de kans ligt om een gezinssysteem in beweging te krijgen. Het primaire doel is om de stressfactoren die aanleiding geven tot de crisis, omlaag te brengen. Dit moet de leefbaarheid in het gezin opnieuw mogelijk maken of verhogen, zodat gezinsleden terug voor zichzelf keuzen kunnen maken. Een goede verheldering van de vraag van de cliënt zelf (eventueel via een interventie-aanbod) is hierbij onontbeerlijk. Het weghalen van een of meerdere leden van het gezinssysteem is mogelijk maar daarbij mag het creëren van een perspectief naar de toekomst toe niet ontbreken. Een residentieel aanbod kan bij de ambulante hulpverlening betrokken worden, maar mag slechts zeer uitzonderlijk op zich, los van het ambulante werken (crisisinterventie en/of – begeleiding), aangeboden worden.

2.2 VISIE OP HET ORGANISEREN VAN CRISISJEUGDHULP

Hoe de visie op crisisjeugdhulp operationaliseren? Integrale Jeugdhulp hanteert netwerkvorming als motor om te komen tot een meer vraaggestuurde hulpverlening. Ook voor het realiseren van snelle crisisjeugdhulp wordt dit organisatieprincipe gevolgd. Zo proberen we in tijden van dichtslibben van allerlei hulpaanbod toch hulp te garanderen voor kinderen en jongeren in crisis. Het intersectorale crisismetwerk neemt gezamenlijk deze verantwoordelijkheid op, het verenigt expertise en zorgt voor een voldoende aantal plaatsen in het hulpprogramma. De intersectorale crisismetwerken, brengen al het crisisjeugdhulpaanbod uit een bepaalde (deel)regio samen in een hulpprogramma.

Een dergelijk hulpprogramma bestaat uit vijf onderdelen: meldpunt – consult - interventie – begeleiding – opvang. Deze onderdelen (modules), worden verderop uitgebreid beschreven.

Hier willen we even het belang naar voren brengen van een centraal permanent meldpunt voor professionals. Zo'n meldpunt dient immers te worden uitgebouwd rond een team van hulpverleners dat een eerste neutrale toetsing doet van de aangemelde crisis. In tweede instantie krijgt de aanmelder ondersteuning om zelf aan de slag te blijven of te gaan met/in de crisissituatie, waarbij het (professioneel en sociaal) netwerk van de cliënt wordt aangesproken om een actieve rol op te nemen in het construeren van een uitweg. Dit proces kan in derde instantie ondersteund worden door andere onderdelen van het hulpprogramma, zoals crisisinterventie.

De 'onthechte' positie van het meldpunt is een concrete vertaling van de visie om een kanteling te bewerkstelligen in het denken van hulp- en dienstverleners over crisissituaties (van een uitsluitend residentiële naar een meer ambulante en vooral mobiele benadering).

De positionering van de meldpunten is essentieel om de doelstellingen van de crisisjeugdhulp waar te maken. Een toegankelijke positionering ("vooraan op het continuüm van jeugdhulp") en een goed uitgebouwde consultfunctie leiden ertoe dat aanmelders bij een crisissituatie snel de stap kunnen zetten naar de meldpunten. Binnen de consultfunctie vormen het ontwikkelen van een vraagverheldering met 'open vizier' en een ontvankelijke dialoog met de aanmelder essentiële elementen.

3. REGELGEVING

3.1 DECREET INZAKE INTEGRALE JEUGDHULP (12 JULI 2013)

Art. 2.

Definities

9° crisissituatie: een acuut beleefde noodsituatie waarin onmiddellijk hulp moet worden geboden;

10° crisisjeugdhulpverlening: jeugdhulpverlening die bestaat uit een onmiddellijke en aangepaste actie in geval van een crisissituatie;

Hoofdstuk 9. Een subsidiair aanbod crisisjeugdhulpverlening

Art. 44.

§1. De jeugdhulp organiseert in elke regio voor minderjarigen, hun ouders en, in voorkomend geval, hun opvoedingsverantwoordelijken en de betrokken personen uit hun leefomgeving in een crisissituatie een permanent subsidiair aanbod crisisjeugdhulpverlening.

Daarop kan alleen een beroep worden gedaan door jeugdhulpaanbieders, andere personen en voorzieningen die jeugdhulpverlening aanbieden, dienstverleners en jeugdmagistraten¹ als cumulatief de volgende voorwaarden zijn vervuld:

1° ze worden geconfronteerd met een crisissituatie;

2° ze schatten in dat ze zelf of met een doorverwijzing in de jeugdhulpverlening niet tijdig tot een gepaste oplossing kunnen komen.

Uitzonderlijk kan er ook rechtstreeks een beroep gedaan worden op het permanent subsidiair aanbod crisisjeugdhulpverlening door de minderjarige, zijn ouders en, in voorkomend geval, zijn opvoedingsverantwoordelijken of zijn vertrouwenspersoon wanneer zij geconfronteerd worden met een crisissituatie en ze zelf op het ogenblik van de crisissituatie niet in de mogelijkheid zijn om zich hiervoor te wenden tot een jeugdhulpaanbieder, een andere persoon of voorziening die jeugdhulpverlening aanbiedt of een dienstverlener

§2. Om het subsidiaire aanbod crisisjeugdhulpverlening te realiseren, werken de jeugdhulpaanbieders vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid samen aan de uitbouw van een hulpprogramma crisisjeugdhulpverlening, dat bestaat uit:

1° een centraal permanent crisismeldpunt: een team van jeugdhulpaanbieders dat een eerste neutrale toetsing doet van de aangemelde crisissituaties en dat consult kan aanbieden aan de personen die een crisissituatie aanmelden als vermeld in paragraaf 1;

2° ambulante of mobiele crisisinterventie: een aanbod van onmiddellijke en kortdurende stressverlagende interventies;

3° ambulante of mobiele crisisbegeleiding: een begeleidingsaanbod aan huis of in een voorziening die jeugdhulpverlening aanbiedt;

4° crisisopvang: een aanbod van verblijf in een voorziening die jeugdhulpverlening aanbiedt.

§3. De jeugdhulp verbetert de bekendmaking en de bereikbaarheid van het hulpprogramma crisisjeugdhulpverlening.

§4. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de erkenning van de hulpprogramma's crisisjeugdhulpverlening en voor de organisatie van de crisisjeugdhulpverlening.

¹ Deze tekst van het decreet regulariseert de toegang van magistraten tot het crisisnetwerk. Daarbij gaat het om meer dan louter het "bed met perspectief" dat in sommige regio's bekend was. Magistraten kunnen aanmelden en dus gebruik maken van het gehele aanbod van de crisisjeugdhulp voor de termijn die gangbaar is voor alle andere aanmeldingen.

3.2 BVR BETREFFENDE DE INTEGRALE JEUGDHULP (21 FEBRUARI 2014)

Hoofdstuk 8. Een subsidiair aanbod crisisjeugdhulpverlening

Art. 73.

Alle jeugdhulpaanbieders die in een regio crisisjeugdhulpverlening aanbieden, realiseren in hun regio gezamenlijk een hulpprogramma crisisjeugdhulpverlening als vermeld in artikel 44, §2, van het decreet van 12 juli 2013.

Het hulpprogramma crisisjeugdhulpverlening moet erkend worden door het Managementcomité. Om erkend te kunnen worden moet het hulpprogramma opgenomen zijn in een samenwerkingsprotocol dat ondertekend is door de betrokken jeugdhulpaanbieders en dat goedgekeurd is door het Managementcomité, na advies van het Intersectoraal Regionaal Overleg Jeugdhulp.

Het centraal permanent crisismeldpunt binnen het hulpprogramma crisisjeugdhulpverlening, is permanent bereikbaar en registreert elke aanmelding op gecodeerde wijze in het registratiesysteem crisisjeugdhulpverlening.

De minister bepaalt de inhoud en de geldigheidsduur van het samenwerkingsprotocol, vermeld in het tweede lid, de nadere regels voor de werking van de centrale permanente crisismeldpunten, vermeld in het derde lid, en de aanmeldingswijze bij het crisismeldpunt.

Art. 74.

§1. Met behoud van de toepassing van de sectorale subsidieregels die op hen van toepassing zijn en binnen de beschikbare sectorale budgetten, worden aan de jeugdhulpaanbieders binnen het hulpprogramma crisisjeugdhulpverlening de volgende vergoedingen toegekend:

- 1° 50 euro voor een ambulante of mobiele crisisinterventie;
- 2° 100 euro voor een ambulante of mobiele crisisbegeleiding;
- 3° 100 euro voor een crisisopvang.

De vergoedingen, vermeld in het eerste lid, worden toegekend onder de volgende voorwaarden:

1° de crisisinterventie, -begeleiding of -opvang wordt gepresteerd na een aanmelding via het centraal permanent crisismeldpunt en is volledig opgenomen in het registratiesysteem, vermeld in artikel 73, derde lid, van dit besluit;

2° voor de crisisinterventie, -begeleiding of -opvang wordt aan de ouders of, in voorkomend geval, de opvoedingsverantwoordelijken van de minderjarige geen bijdrage gevraagd. Voor de toepassing van de artikelen 69 en 70 van de samengeordende wetten van 19 december 1939 betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders wordt een crisisopvang beschouwd als "niet ten laste van de overheid".

De vergoeding geldt voor de totaliteit van de crisisinterventie, -begeleiding of -opvang door een jeugdhulpaanbieder als gevolg van dezelfde aanmelding. Als dezelfde aanmelding

aanleiding geeft tot een combinatie van crisisinterventie, -begeleiding of -opvang door dezelfde jeugdhulpaanbieder, worden de overeenstemmende vergoedingen gecumuleerd.

De vergoeding wordt niet toegekend voor de crisisinterventie, -begeleiding of -opvang gepresteerd door de diensten voor crisishulp aan huis, vermeld in artikel 10ter van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 1994 inzake de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor de voorzieningen van de bijzondere jeugdhulpverlening².

§2. Als een jeugdhulpaanbieder, op verzoek van een Intersectoraal Regionaal Overleg Jeugdhulp en na goedkeuring door het Managementcomité of op beslissing van het Managementcomité, een beperkte capaciteit vrijhoudt in het raam van de opdracht van het hulpprogramma crisisjeugdhulpverlening, wordt die capaciteit geacht volzet te zijn voor de toepassing van de sectorale regelgeving met betrekking tot de erkenning en de subsidiëring van die jeugdhulpaanbieder².

3.2.1 Incentives (vergoedingen cfr. BVR art. 74 §1)

De incentives worden 2x per jaar berekend en betaald. Dit gebeurt op basis van de registratie van de aanmeldingen en dispatching. De meldpunten controleren of de registratie van begin-en einddatum van de voorzieningen maximaal geactualiseerd zijn. De beleidsmedewerker maakt een rapport op 31 juli en 1 februari van ieder jaar. Op basis van de cijfers in dat rapport worden de administraties ingelicht over het aantal incentives waarop iedere voorziening/organisatie recht heeft.

Bij vragen of opmerkingen, kan met contact opnemen met Nele.wynants@jongerenwelzijn.be .

3.2.2 Procedure art. 74 §2

Art 74§2 is de herhaling van het vroegere artikel 17. De procedure voor de aanvraag verloopt gelijkaardig aan de procedure voor het nieuwe decreet.

De nood aan extra verzekerd aanbod wordt gemonitord en besproken op de netwerkgroep en eventueel op het intersectoraal regionaal overleg jeugdhulp (IROJ). Een voorstel voor erkenning van een plaats art 74§2 wordt geagendeerd op de provinciale netwerkgroep. Daar wordt het voorstel geadviseerd. De vertegenwoordiger van de netwerkstuurgroep crisis, of bij ontstentenis daarvan, de regiocoördinator agendeert het voorstel op het eerstvolgende IROJ. Het IROJ brengt advies uit en bezorgt het voorstel aan de centrale administratie van Jongerenwelzijn. De regiocoördinator kan hierbij een faciliterende rol spelen door het voorstel te bezorgen aan de beleidsmedewerker die crisis opvolgt binnen de afdeling. Het voorstel wordt afgetoetst met de sectorale administratie. Het dossier, bestaande uit het voorstel tot art 74§2, het advies van de provinciale netwerkgroep en het advies van het IROJ, wordt geagendeerd op het Aansturingscomité (ACO). Het ACO beslist finaal over de erkenning.

² Dit is het vroegere art 17. Inhoudelijk is daar niets aan gewijzigd.

3.3 MB MET BETREKKING TOT CRISISJEUGDHULPVERLENING IN DE INTEGRALE JEUGDHULP (24 FEBRUARI 2014)

Art 1.

In dit besluit wordt verstaan onder:

1° aanmelder: een persoon of voorziening als vermeld in artikel 44, §1, eerste lid, van het decreet van 12 juli 2013, die een minderjarige aanmeldt bij het crisismeldpunt, op grond van artikel 44, §1, eerste lid, van het voormelde decreet;

2° besluit van 21 februari 2014: het besluit van de Vlaamse Regering van 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp;

3° crisismeldpunt: een centraal permanent crisismeldpunt als vermeld in artikel 44, §2, 1°, van het decreet van 12 juli 2013 en in artikel 73 van het besluit van 21 februari 2014

4° decreet van 12 juli 2013: het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp;

5° hulpprogramma: het hulpprogramma crisisjeugdhulpverlening, vermeld in artikel 44, §2, van het decreet van 12 juli 2013.

Art. 2.

Het samenwerkingsprotocol, vermeld in artikel 73, tweede lid van het besluit van (datum) heeft een geldigheidsduur van drie jaar vanaf de ondertekening ervan. Het bevat minimaal:

1° de aanwijzing van de jeugdhulpaanbieders en van de andere personen en voorzieningen die jeugdhulpverlening aanbieden en die lid zijn van het hulpprogramma;

2° het werkingsgebied van het hulpprogramma;

3° de engagementen tot samenwerking in het hulpprogramma tussen de betrokken jeugdhulpaanbieders, de andere personen en voorzieningen die jeugdhulpverlening aanbieden en het betrokken crisismeldpunt;

4° de modules die worden aangeboden in het hulpprogramma;

5° in voorkomend geval, de afspraken tot samenwerking met de crisismeldpunten, de jeugdhulpaanbieders en de andere personen en voorzieningen die jeugdhulpverlening aanbieden en die lid zijn van een ander hulpprogramma;

6° de afspraken tussen het crisismeldpunt en de dienst voor pleegzorg in de regio in kwestie over de inzet van de module crisispleegzorg;

7° het engagement tot deelname van alle jeugdhulpaanbieders en andere personen en voorzieningen die jeugdhulpverlening aanbieden en die lid zijn van het hulpprogramma, aan de vorming en bijscholing met betrekking tot het hulpprogramma, aangeboden door de overheid en, in voorkomend geval, aan praktijkoverleg;

8° de afspraken met de jeugdhulpaanbieders en andere personen en voorzieningen in de regio, met de toegangspoort, met de Sociale Diensten voor Gerechtelijke Jeugdhulpverlening, met dienstverleners en met de betrokken jeugdmagistraten.

Art. 3.

De organisatie van een crisismeldpunt kan alleen opgenomen worden door een centrum voor algemeen welzijnswerk als vermeld in artikel 6 van het besluit van (datum), of door een centrum voor kinderopvang en gezinsondersteuning als vermeld in artikel 3, tweede lid, 1°, van het voormelde besluit.

Art. 4.

De crisismeldpunten hebben met behoud van de toepassing van artikel 44, §2, van het decreet van 12 juli 2013 en artikel 57, derde lid, van het besluit van (datum) de volgende opdrachten binnen het hulpprogramma:

1° crisisjeugdhulpverlening garanderen aan elke minderjarige die wordt aangemeld en die zich in de regio bevindt op het ogenblik van de aanmelding;

2° een kwaliteitsvolle telefonische dienstverlening garanderen in de regio gedurende de hele week, dag en nacht;

3° samenwerken met het crisismeldpunt van een ander hulpprogramma, als dat wenselijk is in het belang van de minderjarige;

4° voor elke aanmelding vraagverheldering organiseren door gebruik te maken van een instrument dat door het Managementcomité Integrale Jeugdhulp wordt bepaald;

5° bij aanmelding door een dienstverlener of een minderjarige, zijn ouders, zijn opvoedingsverantwoordelijken of de vertrouwenspersoon van de minderjarige starten met de vraagverheldering en tijdig op zoek gaan naar een jeugdhulpaanbieder of een andere persoon of voorziening die jeugdhulpverlening aanbiedt, en die de rol van aanmelder kan opnemen;

6° na vraagverheldering, in voorkomend geval, beslissen om crisisinterventie, crisisbegeleiding en crisisopvang als vermeld in artikel 44, §2, van het decreet van 12 juli 2013 op te starten;

7° erop toezien dat binnen 72 uur vanaf de opstart van de crisisjeugdhulpverlening de noodzakelijke instemmingen van de personen tot wie de jeugdhulpverlening zich richt, zijn verkregen en de crisisjeugdhulpverlening stopzetten als dat niet het geval is;

8° het registreren van de aanmelding in het door de Vlaamse Overheid aangeleverde registratiesysteem crisisjeugdhulpverlening, de opgestarte hulpverlening en het verdere verloop ervan.

De crisismeldpunten nemen een regierol op tijdens het traject van de minderjarige in de crisisjeugdhulpverlening en garanderen een maximaal efficiënt verloop van de crisisjeugdhulpverlening door:

1° de continuïteit van de crisisjeugdhulpverlening, de communicatie van de gemaakte afspraken met de minderjarige, zijn ouders en, in voorkomend geval zijn opvoedingsverantwoordelijken, de betrokken jeugdhulpaanbieders en andere personen en voorzieningen die jeugdhulpverlening aanbieden op te volgen en te fungeren als aanspreekpunt in het hele traject van de crisishulpverlening;

2° in voorkomend geval, een beroep te doen op cliëntoverleg om de continuïteit van de jeugdhulpverlening te waarborgen;

3° te bewaken dat de aanmelder betrokken blijft bij de lopende crisisjeugdhulpverlening en dat de aanmelder, in voorkomend geval, de nodige stap zet naar vervolghulp of dit, in voorkomend geval, zelf te doen, met bijzondere aandacht voor minderjarigen die zich in een verontrustende situatie bevinden;

4° te bewaken dat crisisopvang altijd in combinatie met crisisbegeleiding wordt ingeschakeld.

Als de crisisbegeleiding, vermeld in het tweede lid, 5°, niet meteen beschikbaar is, treft het crisismeldpunt de nodige maatregelen om, nadat de crisisopvang is gestart, crisisbegeleiding zo snel mogelijk in te schakelen en maakt het in voorkomend geval, in afwachting van de opstart van de crisisbegeleiding, afspraken met de aanmelder.

De crisismeldpunten participeren in een structureel overleg, voorgezeten door een vertegenwoordiger van de Vlaamse overheid, en werken mee aan de bekendmaking van het hulpprogramma in de regio. De crisismeldpunten participeren aan de rapportage over de crisisjeugdhulpverlening aan het managementcomité Integrale Jeugdhulp en signaleren daarbij wat de knelpunten en goede praktijken zijn in de crisisjeugdhulpverlening in de regio.

Art. 5.

De aanmelding bij het crisismeldpunt bevat minimaal:

1° de persoonsgegevens van de minderjarige;

2° de contactgegevens van de aanmelder;

3° de vindplaats van de minderjarige;

4° de plaats waar de crisis zich afspeelt of heeft afgespeeld;

5° de bereidheid van de minderjarige, zijn ouders en, in voorkomend geval, zijn opvoedingsverantwoordelijken om in gesprek te gaan.

4. NETWERKEN EN HULPPROGRAMMA'S

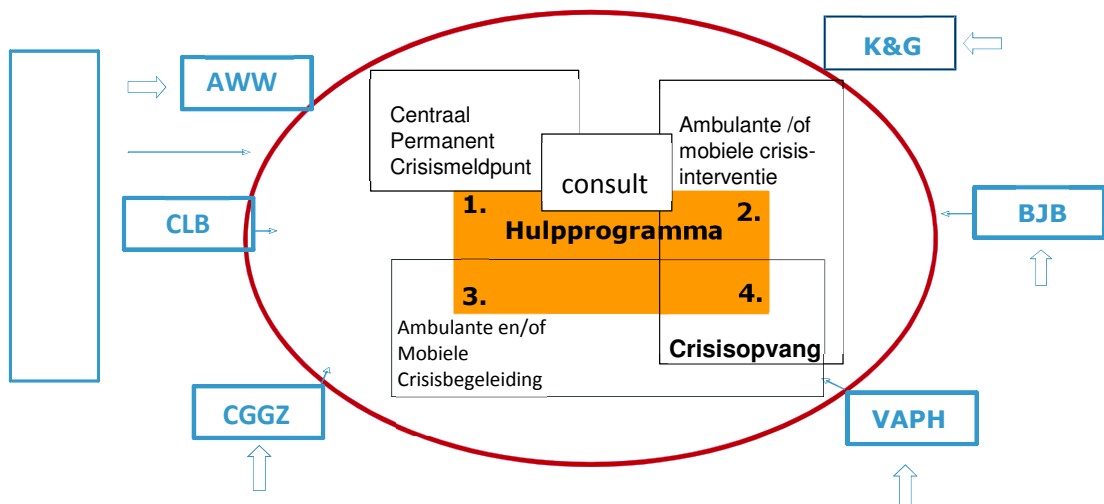
4.1 NETWERK CRISIS

Het decreet Integrale Jeugdhulp geeft een duidelijke opdracht om samen te werken en een hulpprogramma crisis te organiseren. De regio kan daarbij binnen het IROJ zelf kiezen of ze zich organiseren in aparte netwerken om bepaalde opdrachten te realiseren. Voor crisis werden zulke netwerken opgericht.

Alle voorzieningen in een regio die crishulp aanbieden vormen samen een netwerk. Dit zijn vooreerst alle voorzieningen uit sectoren die gevat zijn door het decreet Integrale Jeugdhulp. Ook belangrijke aanmelders zoals de CLB's, het jeugdparquet en anderen kunnen lid worden van een crisisnetwerk.

De crisisnetwerken van de jeugdhulp zijn geïntegreerd met de netwerken voor geestelijke gezondheid voor kinderen en jongeren (GGKJ) die zich ook organiseren rond een programma crisiszorg. Deze integratie vertaalt zich ook op het niveau van aansturing van de netwerken. In iedere regio worden de netwerkstructuren met elkaar vervlochten om steeds meer toe te groeien naar een gezamenlijk overleg en opvolging van het netwerk.

4.2 HET HULPPROGRAMMA CRISIS

Het hulpprogramma crisis is de eigenlijke ruggengraat van het netwerk crisisjeugdhulp. Het bestaat uit het gecoördineerd uitbouwen en inzetten van de volgende opdrachten: centraal permanent crisismeldpunt (+ consult), ambulante en/of mobiele crisisinterventie, ambulante en/of mobiele crisisbegeleiding en crisisopvang.

4.3 VERHOUDING CRISISNETWERK EN REGULIERE (CRISIS)HULPVERLENING

4.3.1 Positioneringsschema ([bijlage H9 Positioneringsschema](#))

Het uitgangspunt van het hulpprogramma is de collectieve verantwoordelijkheid van de voorzieningen van de sectoren gevat binnen IJH. Collectieve verantwoordelijkheid staat dan voor het maximaal inzetten en bundelen van de aanwezige krachten in de regio. Het vrijmaken van de

vereiste minimale capaciteit voor de verschillende deelaspecten van het hulpprogramma is dan ook de collectieve uitdaging en verantwoordelijkheid van de bij het netwerk betrokken voorzieningen.

Het is noodzakelijk te weten welk hulpaanbod kan bijdragen tot het realiseren van het hulpprogramma. Het is immers belangrijk precies die voorzieningen aan te spreken in een netwerk wiens reguliere aanbod aansluit bij de opdracht van het hulpprogramma. Het positioneringsschema (bijlage 1) geeft hiervoor de richting aan. Elke sectorale administratie schoof in het verleden mogelijke werkvormen naar voor die een bijdrage kunnen zouden leveren aan het hulpprogramma. Ook andere voorzieningen kunnen zich, wanneer zij daartoe mogelijkheden zien, in het netwerk flexibel opstellen.

Het positioneringsschema maakt een onderscheid tussen dragend en ondersteunend aanbod. Het dragend aanbod draagt reëel bij tot het actief uitvoeren van het hulpprogramma, het ondersteunend aanbod geeft consult en advies.

Een verzekerd aanbod kan altijd geactiveerd worden door het meldpunt van de eigen regio. Voorzieningen kunnen hiervoor in overtal gaan of beroep doen op art 74 §2.

Voorzieningen kunnen hun aanbod ook als mogelijk aanbod definiëren. Dit betekent dat zij bereid zijn mee te werken aan het hulpprogramma maar onder specifieke voorwaarden, bijvoorbeeld enkel wanneer er een plaats vrij is. Deze voorzieningen houden geen plaatsen open exclusief voor het meldpunt.

Het hulpprogramma werkt zo weinig mogelijk met contra-indicaties in functie van doelgrepen. Daarom wordt aan partners in het hulpprogramma gevraagd om voor het beperkte aanbod dat ze inzetten, de specifieke, sectorale doelgroepe-definities zoveel mogelijk los te laten.

4.3.2 Subsidiariteit

Het crisisnetwerk organiseert een subsidiair aanbod crisis hulp. Subsidiariteit in deze context betekent dat het hulpprogramma complementair is aan de reguliere hulpverlening. Op het ogenblik van een crisis, gaan hulpverleners zelf aan de slag om de cliënt maximaal te ondersteunen in het omgaan met de crisissituatie in het gezin. Deze ondersteuning kan gaan van een extra gesprek, betrekken van steunfiguren in de context, of aanspreken van rechtstreeks toegankelijke (crisis)hulp (vb. CKG, de rechtstreeks toegankelijke typemodules “crisisverblijf” binnen AJ of “kortdurend verblijf voor minderjarige met een handicap” bij VAPH...)

Subsidiariteit betekent ook dat bij de indicatiestelling gekozen wordt voor de minst ingrijpende vorm van hulpverlening. Ook bij de inzet van crisis hulp wordt uithuisplaatsing pas overwogen wanneer er onvoldoende mogelijkheden zijn om met een ambulante-mobiele hulpverlening de crisis het hoofd te bieden. Ook bij de inzet van verblijf wordt maximaal de koppeling gemaakt met een begeleidend aanbod om de terugkeer naar huis te faciliteren.

5. ROLLEN EN MANDATEN

5.1 ACO

Het Aansturingscomité stuurt de uitvoering van de doelstellingen zoals vermeld in het decreet aan. Daarbij wordt een kader bepaald voor het actieplan van het Intersectorale Regionale Overleg Jeugdhulp (IROJ) van de regio. Dat actieplan vormt de basis voor de aansturing, fasering en prioritering van uitvoering van opdrachten in de regio.

Het ACO keurt vragen voor art. 74 goed of af en volgt de werking van de crisisnetwerken op.

5.2 TASKFORCE WELZIJN – GGZ

De wijze waarop de integratie van jeugdhulp en GGZ binnen de crisisnetwerken wordt geoperationaliseerd in de regio's, en de financiële, logistieke en inhoudelijke implicaties die dit meebrengt in de praktijk vragen een goede opvolging.

Binnen de taskforce Welzijn – GGZ worden de raakpunten van het beleid rond geestelijke gezondheid voor kinderen en jongeren en de jeugdhulp afgestemd en vormt dus een belangrijke partners in de beleidsaansturing van de crisisnetwerken.

In deze taskforce zijn kabinet, administraties en de sector zelf vertegenwoordigd. Op die manier wordt draagvlak gecreëerd voor de beleidsbeslissingen.

5.3 IROJ

Het IROJ is de 'aanvoerder' in elke regio van de acties en inspanningen om de doelstellingen uit het decreet inzake integrale jeugdhulp te helpen realiseren. Het is uiteraard intersectoraal samengesteld, omvat vertegenwoordigers van ouders en minderjarigen alsook een vertegenwoordiger van de intersectorale toegangspoort. Of in een regio nog andere structuren worden uitgebouwd, zoals netwerken (niet) rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening of crisisjeugdhulpverlening, is aan de regio zelf om te bepalen. Alle regio's beschikken over een netwerkgroep crisis. Een vertegenwoordiger uit die netwerkgroep sluit aan bij het IROJ om de verbinding te maken.

Het IROJ rapporteert over de werking van het crisisnetwerk, neemt crisis op in haar actieplan volgens het kader dat het ACO goedkeurt en stuurt de doelstelling crisis aan op niveau van de regio.

Het IROJ van de regio adviseert het ACO over de opportuniteit van voorstellen inzake plaatsen art 74§2. Het kan dan gaan over zowel de goedkeuring als de stopzetting van dergelijke plaatsen. Wanneer het IROJ een dergelijk advies uitbrengt, wordt dit door de RC meegedeeld in functie van agendering op het ACO.

5.4 NETWERKCOMITÉ GGKJ

Op gelijkaardig niveau bestaat een netwerkcomité dat het netwerk GGKJ aanstuurt. Dit netwerkcomité beheert ook de financiering van het programma crisiszorg en is in die zin ook verantwoordelijk voor de opvolging van het geïntegreerde crisisnetwerk.

5.5 NETWERKGROEP

De netwerkgroep brengt partners samen die de werking van het netwerk bespreken, afspraken maken rond goede praktijken en elkaar informeren over projecten, nieuwe samenwerkingsverbanden. In de netwerkgroep zijn vaak vertegenwoordigers aanwezig van alle grote aanmelders (CLB, OCJ, SDJ) maar ook de aanbieders van crisishulp zijn aanwezig. Binnen de netwerkgroep wordt de capaciteit van het hulpprogramma opgevolgd en worden eventuele voorstellen voor wijziging van het hulpprogramma besproken (zowel voorstel tot bijkomend als voorstel tot stopzetting van verzekerd aanbod i.k.v. art 74§2).

De netwerkgroep kan ervoor kiezen om ook op subregionaal niveau overleg te organiseren.

De netwerkgroep concretiseert de afspraken die het IROJ maakt en rapporteert ook aan het IROJ en het netwerkcomité GGKJ rond de operationele werking.

5.6 MELDPUNT

Het meldpunt vormt de spil van een crisisnetwerk en een hulpprogramma. Zij hebben een belangrijke rol op casusniveau, en denken vanuit die rol mee na over het beleid inzake crisis. Op die manier nemen zij ook een centrale plaats in binnen de netwerkgroep.

5.6.1 **Mandaat**

Het meldpunt heeft het mandaat om te beslissen over de interne dispatching binnen het hulpprogramma crisis voor een aangemelde casus.

Bij aanmeldingen in een buitengerechtelijk kader voert het meldpunt een vraagverheldering uit. Dit mondt uit in een besluit over al dan niet een soort dispatching naar het hulpprogramma (CI/CB/CO). Het meldpunt kan dan besluiten dit aanbod in te zetten indien het beschikbaar is.

Bij aanmeldingen binnen een gerechtelijk kader heeft de jeugdrechter een mandaat inzake indicatiestelling (het oordelen welke hulp op dat ogenblik de meest gepaste hulp is). Dit neemt niet weg dat het meldpunt het mandaat behoudt om deze indicatiestelling te matchen op basis van (tegen)indicaties aangegeven door de voorziening, en aan een beschikbaar hulpaanbod. Indien er geen aanbod is dat beantwoordt aan de vraag van de jeugdrechter, volgt geen dispatching.

Bij gebrek aan residentieel crisisaanbod kan het meldpunt beroep doen op de ITP. De ITP zoekt tijdens de kantooruren in INSISTO of er een geschikte plaats is voor de cliënt binnen het beschikbaar (open gedeclareerd) aanbod, zonder garantie dat er een gepast aanbod kan gevonden worden. De ITP wordt slechts geactiveerd door een signaal van het crisismeldpunt.

Daarnaast kan het crisismeldpunt ook uitzonderlijk beroep doen op het crisisaanbod van andere regio's in het kader van interregionale solidariteit. Dit gebeurt enkel voor aanmeldingen met een hoogdringende vordering en wanneer zowel binnen het eigen crisisaanbod van de regio, noch via de ITP een geschikte (residentiele) plek kan gevonden worden.

Het meldpunt is verantwoordelijk voor de correcte registratie in het programma. Dit betekent dat het meldpunt de partners in het hulpprogramma kan aanspreken om hun aandeel in de registratie in orde te brengen.

Het meldpunt heeft een exclusief mandaat tot het indienen van een VIST-CJ. Een dergelijke formule bestaat niet voor noodzakelijke dringende vervolghulp binnen een gerechtelijk kader. Het meldpunt (exclusief) kan de ITP op de hoogte brengen van de nood om na de residentiële dispatching in het netwerk en module met verblijf in te zetten als vervolg in een gerechtelijke casus. ITP hanteert dit dan zoals een VIST-CJ en start de zoektocht in het open gedeclareerd aanbod.

De verschillende mogelijkheden worden verder besproken in de tekst, bij punt 9 [Uitstroom](#).

5.6.2 Regierol

Het meldpunt heeft de regie over de casussen die worden aangemeld en een dispatching krijgen binnen het hulpprogramma. Dit betekent dat een meldpunt in samenspraak met de aanmelder beslist over het verloop van de aanmelding. Het meldpunt volgt het traject van de aanmelding actief op en neemt op die manier een centrale plaats in in de triade die ontstaat tussen de cliënt, de aanmelder en de hulpverlener binnen het hulpprogramma. Indien de aanmelder niet geschikt is om de cliënt verder op te volgen, zoekt de aanmelder toch nog mee naar een betrokken hulpverlener. Het meldpunt neemt hier een ondersteunende rol in op.

De regiefunctie van het meldpunt in het crisistraject van een gezin staat als principe voorop, maar wordt steeds gedeeld met andere actoren die eveneens een regierol opnemen in het bredere traject van het gezin in de hulpverlening. Het meldpunt honoreert deze betrokkenheid en een goede samenwerkingsrelatie wordt nagestreefd waarbij men communiceert, elkaar informeert en belangrijke beslissingen bij voorkeur samen worden genomen.

Partners gaan in overleg met het meldpunt op inhoudelijke kantelmomenten in de afwikkeling van de crisis. Het gaat dan bijvoorbeeld over het (tijdig) aanvragen van vervolghulp, een wijziging in het vooropgestelde traject, een wijziging van de verblijfplaats, het inschakelen/adviseren van externe hulpverlening, wanneer men overweegt een andere soort van crishulp nodig te hebben, ...

6. VRIJWILLIG EN GERECHTELIJK KADER

6.1 VAN VRIJWILLIGHEID TOT MINIMALE BEREIDHEID OM IN GESPREK TE GAAN

Het nieuwe decreet op de integrale jeugdhulp benoemt jeugdmagistraten als aanmelder (art. 44) bij de hulpprogramma's, dit naast jeugdhulpverleners en dienstverleners (waaronder ook politie). Het decreet 'regulariseert' hiermee de feitelijke situaties in de meeste regio's, waar er reeds samenwerkingsverbanden bestaan tussen parket, jeugdrechtbank en hulpprogramma. Om die stap te kunnen zetten dient een belangrijk aspect in de relatie tussen de hulpprogramma's en de magistratuur te worden uitgeklaard en verduidelijkt, met name het onderscheid tussen 'vrijwillige' en 'gedwongen' jeugdhulp (gerechtelijke jeugdhulp, opgelegd middels een rechterlijke beslissing). Het decreet op de integrale jeugdhulp stelt in artikel 6 dat met uitzondering van de gerechtelijke jeugdhulp, de jeugdhulpverlening alleen kan worden verleend met instemming van de personen tot wie ze zich richt.

De buitengerechtelijke crisisjeugdhulpverlening moet zich dus verhouden tot art 6 van het decreet waarbij instemming van alle betrokkenen noodzakelijk is. Vanuit de praktijk van de crisisjeugdhulp zien we evenwel dat volledige vrijwilligheid vanwege alle betrokkenen, zoals omschreven in art. 6, bij aanmelding vaak niet eenduidig kan verkregen worden. Door de omstandigheden waarin mensen zich bevinden (situationele kenmerken van de crisis) of door contextuele factoren

(kenmerken van het gezinssysteem) zijn de duidelijke, ondubbelzinnige instemmingen niet steeds te verkrijgen op het moment van aanmelding. Vaak is er nood aan onderhandeling, verduidelijking, (zachte) druk, inzicht... om op korte termijn tot een opstart van crisishulp te kunnen komen.

Vanuit subsidiariteitsprincipe primeert buitengerechtelijke (crisis)hulp op gerechtelijke hulp. In dat opzicht moet 'vrijwilligheid' of 'instemming', als bedoeld in art. 6 van het nieuwe decreet, voor de crisisjeugdhulp vertaald worden als *minimaal bereid zijn om het gesprek over de (crisis)hulp aan te gaan*. Deze bereidheid om in gesprek te gaan impliceert dat er minstens, vanuit de crisishulpverlening, een dialoog met de verschillende personen van het cliëntsysteem kan worden opgestart. Dit geeft het hulpprogramma 72 uur de tijd om hulp mogelijk te maken. Als na maximaal 72 uren blijkt dat er geen instemming is van de partijen tot wie de jeugdhulp zich richt, dan is er van vrijwilligheid of vrijwillig aanvaarde hulp geen sprake en stopt de crisisjeugdhulp binnen een buitengerechtelijk kader. Het is dan aan de aanmelder om eventueel verdere stappen te zetten om de minderjarige te beschermen in het geval er een reëel risico is voor de integriteit en veiligheid. Dit kan betekenen dat er een gerechtelijke beslissing nodig is om de crisishulp verder te zetten.

6.2 GERECHTELIJKE CRISISHULP

Jeugdmagistraten en sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulp kunnen een minderjarige in een crisis aanmelden als zij geconfronteerd worden met een crisissituatie en ze inschatten dat ze zelf of met een doorverwijzing in de jeugdhulp niet tijdig tot een gepaste oplossing kunnen komen en waarbij geen minimale bereidheid is om te spreken over crisishulp. Het ontbreken van de minimale bereidheid moet dan begrepen worden in de zin dat de cliënt slechts met een gerechtelijke beslissing te bewegen is tot hulp. Vertaald naar de vorderingsgronden (art. 47) kan er aangemeld worden tijdens zowel de gewone vorderingsprocedure als tijdens de procedure hoogdringendheid.

Het meldpunt heeft het exclusieve mandaat om te beslissen over de opstart van een module crisishulp. In gerechtelijke jeugdhulp worden de termijnen van de typemodules crisis gerespecteerd (zie 7.3). Er wordt steeds een beschikking opgemaakt. Een beschikking kan nooit leiden tot een eenzijdige toewijzing van een plaats in het hulpprogramma. In de beslissing wordt duidelijk vermeld of het gaat om een vordering bij hoogdringendheid (art 47 2°) of een gewone vordering (art 47 1°).

Het meldpunt informeert SDJ en ITP daags nadien over een aanmelding met vordering hoogdringendheid (art 47, 2°) in functie van continuïteit. Het meldpunt deelt de regierol met SDJ en SDJ vervult een rol inzake het onderzoeken van mogelijkheid van vrijwilligheid.³

De SDJ zullen de eerstvolgende werkdag na kennisname van de opdracht van de magistraat contact opnemen met de cliënt en/of voorziening in functie van het verder opnemen van de regierol na de crisishulp. Dit behelst het verzamelen van relevante informatie en desgevallend het opstarten van een aanvraag bij de ITP in functie van een vlotte uitstroom uit het crisishulpprogramma.

³ In Brussel is de situatie anders, gelet op de regelgeving in de Brusselse Ordonnantie. Daar neemt het OCJ een rol op in het onderzoeken van de vrijwilligheid bij hoogdringende vorderingen.

6.3 SPECIFIEKE ACTOREN

6.3.1 Parketmagistraten

Parketmagistraten situeren zich op de buffer tussen het buitengerechtelijk en het gerechtelijk veld. In die zin kunnen zij vanuit verschillende gedaantes contact nemen met het crisismeldpunt om beroep te doen op het hulpprogramma. Een parketmagistraat zal dan ook zelf moeten inschatten in welke mate de cliënt bereid is om mee te gaan in de crisishulp.

Wanneer een parketmagistraat inschat dat de cliënt wel bereid is om te spreken met hulpverlening en minstens voor de duur van de crisishulp bereid is om mee te werken, kan aangemeld worden bij het crisisnetwerk. Men blijft dan werken in een buitengerechtelijke context, waarbij dus minstens de impliciete instemming van de cliënt vereist is.

Het is niet altijd vooraf duidelijk of die bereidheid er is of zal blijven. De bereidheid die een cliënt toont voor een parketmagistraat kan ook veranderen wanneer deze magistraat uit beeld verdwenen is. Omdat men de keuze heeft gemaakt voor een buitengerechtelijke context, kan de crisishulp niet worden verdergezet wanneer de cliënt de hulp weigert.

Het crisismeldpunt zal in dergelijke situatie zo snel mogelijk de parketmagistraat opnieuw contacteren met de boodschap dat crisishulp in een buitengerechtelijke context niet meer mogelijk is. Het is dan aan de bevoegde parketmagistraat om de nodige stappen te zetten om, indien hulp noodzakelijk is tegen de instemming van de cliënt in, een gerechtelijke beslissing te bekomen om deze hulp af te dwingen en dus de stap naar het gerechtelijke te zetten.

6.3.2 Consulenten SDJ

Consulenten van de dienst voor gerechtelijke jeugdhulpverlening kunnen aanmelden bij het crisisnetwerk. Daarbij moeten ook zij voor zichzelf een duidelijk beeld hebben van de context waarin zij zich bewegen. Het is mogelijk dat zij aanmelden voor een cliënt in een gerechtelijk traject (dus per definitie zonder bereidheid tot instemming) maar waarbij die cliënt wel bereid is om crisishulp te aanvaarden zonder gerechtelijke beslissing.

In dat geval verloopt de aanmelding, vraagverheldering en eventuele dispatching volgens de procedures die gelden binnen een buitengerechtelijke context. Dit betekent, evenals bij parketmagistraten, dat wanneer de minstens impliciete instemming van de cliënt wordt ingetrokken, de crisishulp in een buitengerechtelijke context niet meer mogelijk is.

De overgang van de buitengerechtelijke context naar een gerechtelijke context gebeurt steeds in overleg met het meldpunt, daar dit consequenties kan hebben voor de voorziening die een aanbod doet voor de jongere in kwestie. Sommige voorzieningen werken immers enkel in een buitengerechtelijke context.

7. AANMELDING

In dit luik wordt beschreven wanneer, wie, waar kan aanmelden en op welke manier dit dan kan gebeuren. Vervolgens wordt weergegeven op welke manier het meldpunt met een aanmelding omgaat en welke afspraken gelden bij de verschillende soorten aanmelding.

7.1 VOOR WIE KAN MEN AANMELDEN?

Elke minderjarige, ongeacht leeftijd, afkomst of voorgeschiedenis, die zich bevindt in een crisissituatie heeft recht op de nodige crisishulp.

Een crisis is een acuut beleefde noodsituatie waarin onmiddellijk hulp moet worden geboden. Daarbij wordt benadrukt dat het hulpprogramma crisis een subsidiaire rol opneemt. Vooraleer over te gaan tot een aanmelding, zoekt de aanmelder naar oplossingen die hijzelf kan bieden, in de reguliere hulpverlening, en binnen de context en het netwerk van de cliënt.

Crisisjeugdhulp heeft als doel om minderjarigen in een crisissituatie de gepaste hulpverlening te bieden. Crisisjeugdhulp kan niet worden ingezet met de bedoeling snel een plaats in de reguliere hulpverlening te verkrijgen, of om een wachtperiode te overbruggen.

Specifieke criteria:

- Voor minderjarigen die reeds verblijven in een residentiële module of die een jeugdhulpbeslissing hebben die toegang geeft tot een dergelijke module, is de aanmelding onontvankelijk.
- Aanmeldingen voor minderjarigen in een pleegzorgsituatie zijn mogelijk. Idealiter gebeurt de aanmelding door de pleeggezinndienst.
- Niet-begeleide buitenlandse minderjarigen kunnen worden aangemeld. Het niet-begeleid zijn op zich is geen reden om te spreken over een crisissituatie. Er moet ook voor deze groep een vraagverheldering gebeuren om na te gaan of er andere actoren zijn die hulp kunnen bieden in de situatie.
- Aanmeldingen voor minderjarigen waarbij een MOF-maatregel werd genomen en voor wie in het kader van die MOF naar opvang wordt gezocht met de bedoeling de jongere te sanctioneren voor het gepleegde feit, zijn onontvankelijk. De crisisjeugdhulp behoudt te allen tijde een hulpverlenende finaliteit. Jongeren met een MOF-maatregel zijn evenwel niet per definitie uitgesloten van het crisisnetwerk.

Aanmeldingen van crisissituaties bij de meldpunten gebeuren bij voorkeur door professionele (of vrijwillige) hulp- en dienstverleners. Deze persoon staat het dichtst bij de cliënt en kan het best inschatten of een aanmelding bij het meldpunt de juiste keuze is. Enkel wanneer een cliënt niet in staat is om zich tijdens een crisissituatie tot een hulp- of dienstverlener te wenden kan hij of zij zelf contact opnemen met het meldpunt.

In veel situaties kan een hulp-of dienstverlener op voorhand inschatten dat er een crisissituatie zit aan te komen. In dit geval bereidt deze de cliënt best zo goed mogelijk voor op die crisis. Kan een collega het overnemen? Is er een andere dienst die niet gesloten is? Zou de jongere zich niet beter tot de politie wenden? Toch kan het in een aantal situaties opportuun zijn dat een cliënt over het nummer van het crisisnetwerk beschikt. Samen met het telefoonnummer van het meldpunt

bezorgt de hulp-of dienstverlener de nodige info over de werking van het crisisnetwerk. Ook wordt aanbevolen om proactief in overleg te gaan met het crisismeldpunt zodat de medewerkers snel en gepast kunnen reageren wanneer deze cliënt dan met hen contact opneemt.

7.2 WAAR

De meldpunten zijn permanent 24/7 telefonisch bereikbaar.

Een crisissituatie wordt aangemeld bij het meldpunt van de regio waar de minderjarige gedomicilieerd is en/of waar de crisis zich afspeelt. Wanneer crisishulp nodig is in een andere regio dan deze waar werd aangemeld, nemen de meldpunten onderling contact en verwijzen zorgzaam door naar elkaar. De doorverwijzing mag niet ten laste zijn van de aanmelder. Meldpunten gaan desgevallend onderling in overleg over wat de meest efficiënte en cliëntvriendelijke oplossing is.

7.3 PROCESBESCHRIJVING AANMELDING⁴

7.3.1 Algemeen

Doelstelling: vraagverheldering over de crisis, de veiligheid en de beleving van de betrokken partijen, in het bijzonder de cliënt, in samenwerking met de aanmelder.

Op het ogenblik van de telefonische aanmelding probeert de medewerker van het crisismeldpunt inzicht te verwerven in de hulpvraag. Volgende stappen worden doorlopen (niet noodzakelijk in deze volgorde):

- De crisismedewerker stelt zichzelf en de werking van de dienst voor en duidt op het belang van de samenwerking met de aanmelder
- De crisismedewerker gaat de ontvankelijkheid van de aanmelding na
- De crisismedewerker verkent met de aanmelder de acuitheid:
 - Hoe is de crisis ontstaan?
 - Wanneer is de crisis ontstaan?
 - Wie is erbij betrokken?
 - Hoe ervaren de jongere en de ouders de situatie? Wat is hun perspectief op de crisis en wat is hun vraag?
- De crisismedewerker bevraagt welke stappen al werden gezet en wat nodig is om de veiligheid te garanderen
- De crisismedewerker bevraagt wie al op de hoogte is, wie nog moet geïnformeerd worden (GV of contactpersoon-aanmelder), en wat de mogelijkheden kunnen zijn.

⁴ Het proces wordt lineair beschreven, maar de praktijk toont zich zelden lineair. Een procesbeschrijving dient als handvat en ondersteunt hulpverleners in alle stappen die gezet worden in het omgaan met een crisissituatie en elkaar. Dit neemt niet weg dat elke crisissituatie een persoonlijke inschatting en omgang vraagt, met dien verstande dat alle genoemde stappen wel aan bod moeten komen.

- De crisismedewerker sluit het telefoongesprek af eventueel met de boodschap dat er in overleg met het team zal bekeken worden wat mogelijk is
- De aanmelder heeft ook de tijd om met zijn team, de minderjarige en/of ouders te overleggen
- In overleg met de aanmelder, minderjarige en ouders wordt een beslissing genomen over de hulp en ondersteuning die kan geboden worden vanuit het hulpprogramma. Hierbij behoudt het meldpunt het mandaat om te beslissen over een dispatching binnen het hulpprogramma. Hierop wordt dieper ingegaan in een volgend luik.

7.3.2 Aanmelding door cliënt

In principe is het aanbevolen dat cliënten worden aangemeld door een professionele hulpverlener. Het decreet sluit evenwel niet uit dat cliënten zichzelf wenden tot het crisisnetwerk. Dit is vooral relevant op momenten dat de betrokken hulpverlening niet bereikbaar is (avond en weekend).

Bij een aanmelding door de cliënt zelf, zal het meldpunt in eerste instantie samen met de cliënt zoeken of er een hulpverlener reeds betrokken is. Het is immers belangrijk om ook het perspectief van deze hulpverlener mee te nemen in de omgang met de crisis. Deze hulpverlener kan ook een crisisverlagende rol spelen.

Het meldpunt zal meer dan bij een aanmelding door een professionele hulpverlener uitgebreid de vraag verhelderen en verduidelijken wat de rol, het mandaat en de mogelijkheden van het crisisnetwerk zijn. Daarom zal vrijwel altijd interventie ingezet worden door het meldpunt, waarbij vooral de focus ligt op het in kaart brengen van de crisis en de hulpbronnen die kunnen worden aangesproken. Omdat interventie vaak pas daags nadien kan worden ingezet wordt ook telefonisch uitgebreid consult geboden aan de cliënt om te zoeken naar veiligheidsverhogende stappen die mogelijk zijn op dat moment.

Het telefoongesprek wordt afgesloten met afspraken over de opvolging. Daarin wordt expliciet gepeild of de cliënt voldoende is geholpen (binnen de grenzen van wat het meldpunt op dat ogenblik kan bieden) en welke ondersteuning het meldpunt nog kan bieden (vb zelf contact opnemen met de betrokken hulpverlener). Het meldpunt kan desgevallend ook zelf contact opnemen met de cliënt daags nadien om na te gaan of de cliënt nog bijkomende ondersteuning nodig heeft in het zetten van de afgesproken stappen.

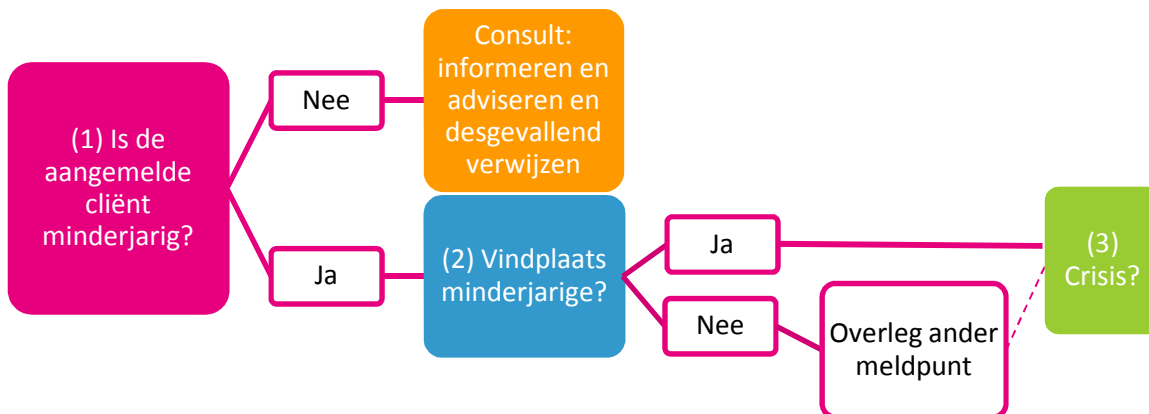
7.4 PROCESBESCHRIJVING VRAAGVERHELDERING

Vraagverheldering wordt ondersteund door het instrument “Kompas” dat een uniforme werking van de meldpunten wil stimuleren. Daarbij worden verschillende stappen doorlopen waarbij telkens criteria worden afgetoetst.

Het eindresultaat van dit proces is een onderbouwde indicatiestelling voor de aangemelde casus, waarbij wordt aangegeven of consult, dan wel een dispatching naar crisisinterventie, crisisbegeleiding of crisisopvang de betere keuze is.

Tijdens het gesprek van de aanmelding wordt gestart met een vraagverheldering. Deze kan maar moet niet afgerond worden tijdens het eerste gesprek. Het is mogelijk dat deze vraagverheldering gespreid wordt over meerdere telefoongesprekken.

7.4.1 Aftoetsen van ontvankelijkheidscriteria

(1) Is de cliënt waarvoor wordt aangemeld minderjarig?

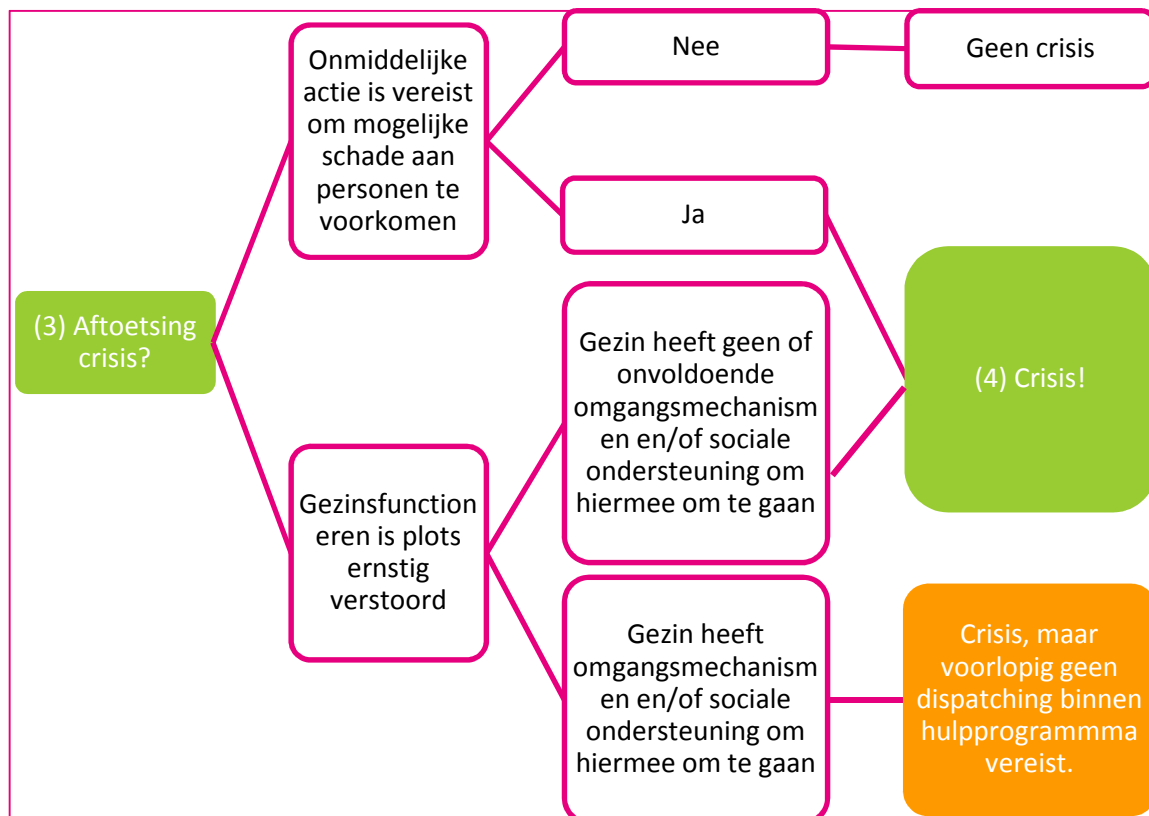
Indien nee, informeert en adviseert het meldpunt de aanmelder over eventuele andere mogelijkheden (RTJ, NRTJ, spoed, politie, belendende sectoren, hulp aan volwassenen, ...), geeft uitleg over de werking van het meldpunt en denkt mee na over andere mogelijkheden in het netwerk van de cliënt. Dit wordt ook onder de noemer van consult geplaatst.

(2) is het meldpunt bevoegd op basis van regio?

Waar werd de minderjarige aangetroffen?
Waar bevindt de minderjarige zich nu?
Waar speelt de crisis zich af?

Indien de aanmelding gebeurt bij een ander meldpunt dat op basis van deze vragen niet van de regio is, gaan beide meldpunten in overleg met elkaar om te bekijken welk meldpunt best geplaatst is.

7.4.2 Aftoetsen of het gaat om een crisis

Een crisis is een acuut beleefde noodsituatie waarin onmiddellijk hulp moet geboden worden. Om af te toetsen of het gaat om een crisis, bevraagt het meldpunt of onmiddellijke actie vereist is om de integriteit van minderjarige of andere leden van het gezin te beschermen. Daarnaast wordt ook in kaart gebracht of het gezin in staat is om zelf om te gaan met de situatie of niet en of hulp bij het omgaan met de situatie noodzakelijk is.

De combinatie van deze 2 elementen leidt tot de inschatting of het om een crisissituatie gaat waarbij een dispatching naar het hulpprogramma eventueel overwogen kan worden.

Wanneer er nog voldoende sterktes zijn in het gezin om te gaan met de situatie, kan het wel gaan om een crisissituatie, maar zal het meldpunt op dat moment geen dispatching overwegen.

Wanneer de situatie escaleert en de steunfactoren in het gezin onder druk komen, kan (opnieuw) aangemeld worden waarbij dispatching wel een mogelijkheid wordt.

7.4.3 Aftoetsen statuut (gerechtelijk of buitengerechtelijk)

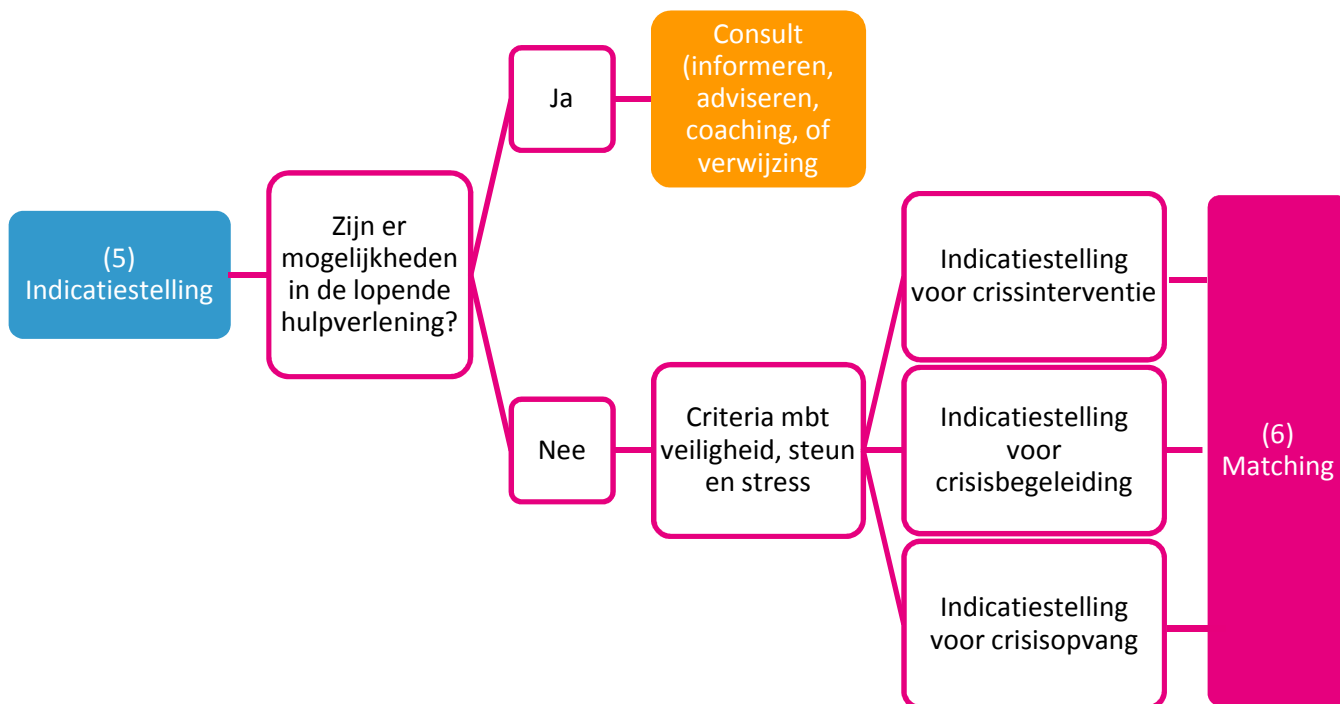
Het is voor alle actoren (meldpunt, cliënt, aanmelder en voorziening) belangrijk om te weten binnen welk kader men aan het werk is. Daarom is het van belang om inzicht te krijgen in de visie en bereidheid van cliënten om in te stemmen met de crisisjeugdhulp. Men zal hier een zeer grote differentiatie zien, waarbij cliënten zich kunnen bewegen op een schaal van zeer bereid en expliciet hulpvragend, naar weigerachtig en slechts tot hulp te bewegen mits een gerechtelijke beslissing. Wanneer cliënten, en dan met name jongeren, dermate weigerachtig zijn dat ze zelfs met een gerechtelijke beslissing niet bereid zijn tot hulp⁵ is crisis hulp binnen het hulpprogramma geen evidente keuze.

Wanneer cliënten slechts te bewegen zijn tot crisis hulp met een gerechtelijke beslissing, zal deze beslissing de indicatiestelling inhouden van de crisis hulp. De jeugdrechter zal dan indiceren welke hulp aangewezen is voor deze situatie. Het meldpunt heeft daarin een mandaat met betrekking tot de dispatching van dergelijke hulpvragen.

Wanneer cliënten wel bereid zijn tot crisis hulp, al dan niet met expliciete instemming, zal het meldpunt overgaan tot een indicatiestelling. De tussenweg waarbij cliënten wel bereid zijn tot gesprek over crisis hulp maar niet tot expliciete instemming, bijvoorbeeld omdat men de ouders nog niet heeft kunnen contacteren of deze te zeer in crisis waren om te komen tot gesprek over instemming, kan maar 72 uur duren. Na 72 uur moet duidelijk zijn of ouders akkoord gaan met crisis hulp of dat zij deze eigenlijk niet wensen. Na 72 uur moet dus het kader duidelijk zijn waarbinnen gewerkt wordt, buitengerechtelijk of gerechtelijk. Indien het een gerechtelijk kader betreft, moet er ook een gerechtelijke beslissing zijn. Op de verhouding en overgang tussen gerechtelijk en buitengerechtelijk kader komen we nog terug in een volgend luik.

⁵ Dit kan zich uiten in zeer agressief gedrag of weglopen.

7.4.4 Indicatiestelling

De inschatting of er een crisis is of niet, is op zichzelf nog niet voldoende om over te gaan tot een dispatching binnen het hulpprogramma. Vanuit het principe van subsidiariteit wordt eerst de hulpverlening in kaart gebracht (voor zover bekend bij de aanmelder) en wordt onderzocht of er binnen de lopende hulpverlening (of andere rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp of binnen het sociaal netwerk van gezinnen) mogelijkheden zijn (bijvoorbeeld inzet van crisisverblijf binnen de organisatie waar de cliënt reeds contextbegeleiding krijgt).

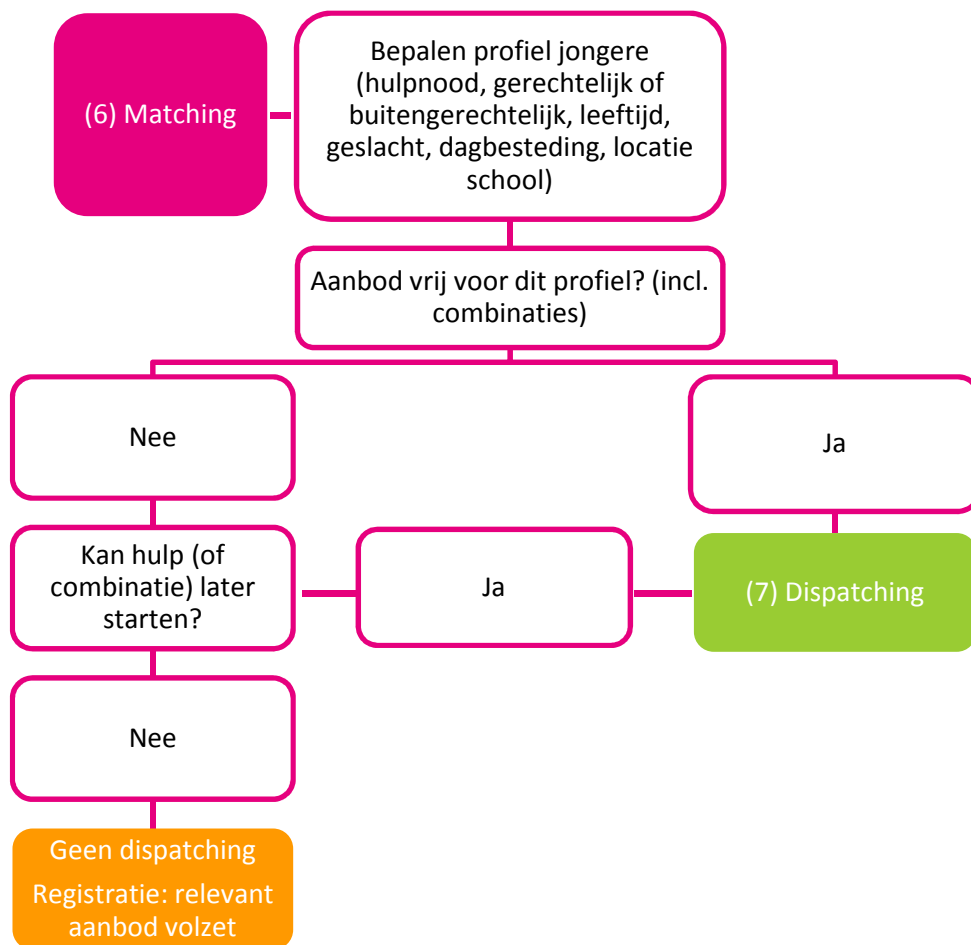
Om een goede inschatting te maken over welke crisishulp aangewezen is, is een brede kijk nodig tijdens de vraagverheldering. De aanpak is in beginsel algemeen maar niet zelden zal er, om tot een goede indicatiestelling te komen, nood zijn aan competenties of inroepbare ondersteuning vanuit specifieke expertisedomeinen. Deze competenties moeten dus ofwel aanwezig zijn in de teamsamenstelling ofwel onmiddellijk en vlot toegankelijk en inzetbaar zijn.

Slechts wanneer de oplossingen binnen het netwerk, of binnen de hulpverlening niet voldoende zijn om de crisis te ontmijnen, komt een dispatching in het vizier.

Dit is niet wezenlijk anders bij een crisissituatie binnen een gerechtelijk kader. Daar speelt evenwel de rol van de consulent, die indien er mogelijkheden zijn binnen de lopende hulpverlening, daar verder de organisatie van op zich neemt. De indicatiestelling gebeurt daar door de jeugdrechter.

Wanneer een psychische of psychiatrische problematiek deel uitmaakt van de crisissituatie, kan het meldpunt ook beroep doen op de expertise van het programma crisiszorg GGKJ. Indien wordt ingeschat dat de crisis van een kind/ jongere en zijn context ondersteund dient te worden door een module binnen de GGZ, garanderen de partners van de netwerken GGKJ een tijdige en passende inzetbaarheid. Indien het aanbod dat het netwerk GGKJ doet, afwijkt van wat ingeschat wordt als noodzakelijke ondersteuning, wordt de argumentatie en motivatie hiervoor transparant gecommuniceerd en is de dialoog hierover essentieel.

7.4.5 Matching

Voor de matching wordt het profiel van de jongere getoetst aan de “instroommogelijkheden” die de voorzieningen in het hulpprogramma hebben opgegeven. Daarbij zijn een aantal criteria bepaald. De belangrijkste worden opgenoemd, zonder hierbij exhaustief te willen zijn:

- Indicatiestelling (welke hulp wil men bieden?)
- Buitengerechtelijk of gerechtelijk kader
- Leeftijd
- Geslacht
- Dagbesteding (gaat de jongere naar school)
- Locatie
- Is er sprake van een handicap?

Wanneer een vraag van de jeugdrechter komt, zal men enkel kunnen beroep doen op voorzieningen die zich bereid hebben verklaard om ook crisishulp te bieden in een gerechtelijk kader.

Het meldpunt bekijkt eerst of er aanbod beschikbaar is. Daarbij be vraagt men zowel het verzekerd als het (reëel⁶) mogelijk aanbod. Het kan daarbij gaan om 1 hulpvorm, of een combinatie van meerdere hulpvormen (bijvoorbeeld opvang en begeleiding). Als dit aanbod matcht met het profiel van de jongere, kan worden overgegaan tot dispatching.

Men kan ook bekijken, in overleg met de aanmelder, in hoeverre het mogelijk is om enkele dagen een tussenoplossing te vinden alvorens de crishulp kan starten. Het betreft dan vooral combinaties van hulp, waarbij niet elke typemodule tegelijk kan starten. Dit kan het geval zijn voor de combinatie van opvang en begeleiding, waar er wel perspectief is dat de begeleiding bijvoorbeeld op korte termijn mogelijk is. Gelet op het feit dat een crisisnetwerk werkt met acute situaties, wordt niet gewerkt met wachtlijsten.

Als het meldpunt geen mogelijkheden ziet om een positief antwoord te geven op de vraag, wordt de aanmelding afgesloten, men poogt de aanmelder nog handvatten mee te geven en men registreert dat het relevant aanbod volzet is.

Het meldpunt kan de ITP aanspreken voor aanmeldingen waar zij achten dat (residentiele) crishulp absoluut noodzakelijk is. Zij doen dit zeker bij hoogdringende vorderingen. Indien de ITP geen aanbod kan doen (gebaseerd op open gedeclareerd aanbod in INSISTO), zullen de meldpunten beroep doen op interregionale solidariteit.

7.5 AFSPRAKEN

7.5.1 Algemeen

- Een aanmelder kan nooit een crisis-of verontrustende situatie afschuiven naar het meldpunt zonder overleg met het meldpunt.
- De aanmelder deel in het kader van de telefonische vraagverheldering de nodige informatie mee aan het meldpunt.
- De aanmelder bespreekt zijn eigen visie op de situatie met de cliënt en be vraagt expliciet de visie van de cliënt op de situatie.
- In samenwerking met alle aanmelders en voorzieningen wordt er conform de regelgeving gewerkt met aandacht voor
 - Beroepsgeheim vs meldingsplicht
 - Ouderlijk gezag vs recht op hulp en recht op privacy van de minderjarige
- De aanmelder blijft maximaal betrokken tijdens de aanmelding en tijdens de hulpverlening. Concreet betekent dit onder meer dat het meldpunt afspraken maakt met de aanmelder over de praktische aspecten van een interne dispatching, de communicatie met de minderjarige, de communicatie met de voorziening in het hulpprogramma, het proactief zoeken naar vervolghulp. Het meldpunt houdt bij het maken van afspraken rekening met de professionele eigenheid van de aanmelder.

⁶ Voorzieningen die zich engageren als mogelijk aanbod worden gevraagd om een reëel aanbod te doen, zodat de zoektocht naar een beschikbare crisisplaats zo efficiënt mogelijk kan verlopen. Het is immers belangrijk wanneer geen aanbod gevonden kan worden dat er nog tijd beschikbaar is om een oplossing te zoeken op het ogenblik dat ook reguliere hulpverlening nog bereikbaar is.

- De aanmelder is steeds verantwoordelijk voor de organisatie van het vervoer van de minderjarige en de afhandeling van de overige praktische zaken, tenzij anders afgesproken in de individuele casus met het meldpunt of de voorziening in het hulpprogramma.
- De aanmelder communiceert met de cliënt over hoe het traject zal verlopen in de crisishulp.
- Het meldpunt en de aanmelder maken afspraken over de contactmomenten tussen meldpunt en aanmelder tijdens de crisisjeugdhulp.
- Een voorziening kan de hulpverlening stopzetten als blijkt dat er geen enkele vorm van gespreksbereidheid is bij de jongere (indicatie daarvoor is bijvoorbeeld wegloupedrag) of wanneer het gedrag de veiligheid van de werking in gevaar brengt (bijvoorbeeld agressie naar personen in de leefgroep). Bij deze beslissing wordt het meldpunt nauw betrokken om te bekijken wat het crisisnetwerk nog kan betekenen voor de jongere of waar de jongere terecht kan of moet buiten het crisisnetwerk.

7.5.2 Afspraken met sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulp

- Consulents van de sociale dienst van de jeugdrechtbank en jeugdrechters kunnen steeds minderjarigen in een crisissituatie aanmelden, maar er kunnen geen opvangplaatsen uit de hulpprogramma's eenzijdig bij vonnis/beschikking worden toegewezen. Ook minderjarigen met een lopend dossier bij de jeugdrechtbank kunnen worden aangemeld.
- De consulents van de sociale dienst blijven maximaal betrokken tijdens de crisishulpverlening. Het dossier van de minderjarige in de crisisjeugdhulp wordt indien nodig door de consulent als prioritair behandeld, dit onder meer met het oog op het vinden van gepaste vervolghulp.
- Voor aanmeldingen van minderjarigen met een dossier bij de JRB, maar waarbij de aanmelder niet de JRB is, neemt het meldpunt of de aanmelder contact op met de verantwoordelijke consulent. Dit dient te gebeuren met toestemming van de cliënt. Het meldpunt maakt met de consulent afspraken over de verdere betrokkenheid van de consulent tijdens en na de crisishulp.

7.5.3 Afspraken met CLB

- CLB-medewerkers kunnen steeds een crisissituatie aanmelden bij de meldpunten.
- Het CLB, verbonden aan de school, wordt bij een waargenomen crisissituatie geïnformeerd door de school. Na intern overleg tussen school (directie, leerkracht, zorgleerkracht) en CLB kan de minderjarige worden aangemeld bij een meldpunt.
- Indien een personeelslid van een school bij onbeschikbaarheid van het CLB een minderjarige aanmeldt wordt het CLB, dat verbonden is aan de school, (achteraf) steeds geïnformeerd.
- Vanuit hun draaischijffunctie tussen de school en welzijn engageren de CLB zich om een ondersteunende rol op te nemen. Zij kunnen in die zin acties ondernemen in functie van het schools functioneren en het blijvend garanderen van het leerrecht van kinderen en jongeren. Mogelijk acties kunnen zijn het informeren van de school, bemiddelen met de school,

opvolgen na de crisis en indien wenselijk het kortdurend begeleiden van de leerling, gericht op het schools functioneren. Daarnaast kan het CLB, indien dit mogelijk mocht blijken, ook schoolondersteunende activiteiten ontplooiën in functie van het omgaan van de school met een ernstige crisis.

7.5.4 Specifieke doelgroep: NBBM

Zowel minderjarigen met als zonder voogd kunnen worden aangemeld. Men zal dan zo snel mogelijk uitklaren of er een voogd is voor de jongere. Daarbij fungeert dienst Voogdij als aanspreekpunt.

Afspraken met dienst voogdij:

- Dienst Voogdij kan als permanent aanspreekpunt fungeren voor de meldpunten, onder meer in geval het niet duidelijk is of er een voogd is. Het meldpunt kan bij de Dienst Voogdij navragen of de minderjarige gekend is bij de dienst en of de Dienst Voogdij op de hoogte is van de verblijfplaats van de minderjarige. Ook verzekert het meldpunt zich ervan of de meldingsfiche (voor Dienst Voogdij) werd ingevuld. Deze meldingsfiche is een gestandaardiseerd formulier waarmee NBBM door (overheids-)diensten kunnen worden aangemeld bij Dienst Voogdij.
- Het meldpunt kan bij de Dienst Voogdij nagaan of er reeds een voogd werd aangesteld.
- Het meldpunt kan bij de dispatching van Fedasil nagaan of de minderjarige reeds gekend is bij Fedasil.
- Indien er geen voogd is wordt aan de Dienst Voogdij gevraagd om binnen 24u een voogd aan te stellen.
- Indien er een voogd is aangeduid wordt deze maximaal en conform zijn rol betrokken bij de hulpverlening (zie ook verderop: rol van de voogd: ondermeer toezien dat de jongeren de juiste hulp ontvangt). Bij problemen met de voogd fungeert de Dienst Voogdij als eerste aanspreekpunt.

8. HET HULPPROGRAMMA CRISIS

8.1 CONSULT

De consultfunctie is een belangrijk onderdeel van de werking van een crisismeldpunt. Aanmeldingen zullen steeds eerst beantwoord worden met een bespreking waarin de aanmelder ondersteund en erkend wordt in zijn eigen handelen in de crisis. Indien nodig, wanneer crisishulp vereist is, zal nadien overgegaan worden tot interne dispatching.

Omschrijving: bij consult wordt er samen met de aanmelder bekeken wat mogelijke oplossingen zijn voor de crisissituatie, zodat de aanmelder weer wat ruimte krijgt om zelf verder met de situatie aan de slag te kunnen. Deze functie is erg belangrijk in de uitbouw van de meldpunten naar een bereikbare en kwaliteitsvolle hulpverlening voor aanmelders.

Meldpunten profileren zich expliciet als geveer van consult en zijn dus ook aanspreekbaar vanuit dat perspectief. Het meldpunt staat open voor alle soorten crisissituaties. De aanmelder hoeft geen voorafgaande afweging te maken. Wanneer hij of de cliënt de situatie definieert als een crisis en hierbij ondersteuning nodig is, kan hij terecht bij het crisismeldpunt.

Het meldpunt heeft een goede en praktische kennis van de sociale kaart. In een kwalitatief consult zal het meldpunt in de telefonische vraagverheldering luisteren naar de beleving van de aanmelder en de cliënt. Op basis van deze beleving wordt het perspectief van aanmelder en cliënt verbreed en in dialoog gezocht naar een oplossing op maat die vertrekt vanuit de krachten van het gezin (en de aanmelder).

Het doel van het consult is de aanmelder kennis en ondersteuning bieden en hem daarmee meer en/of een betere basis geven voor zijn keuzes om verder zelf aan de slag te kunnen. De gegeven adviezen zijn vrijblijvend voor de aanmelder.

Het meldpunt blijft ter beschikking van de aanmelder tijdens de crisissituatie, dit betekent dat de aanmelder steeds opnieuw kan contact opnemen met het meldpunt.

8.2 INTERNE DISPATCHING

Na de vraagverheldering beslist het meldpunt, in samenspraak met de aanmelder, over het verdere verloop van de aanmelding. Het meldpunt formuleert daartoe een concreet voorstel. Naast het geven van consult (of nadat het consult werd gegeven) is er de mogelijkheid om een interne dispatching te doen.

Bij een interne dispatching beslist het meldpunt welke hulp door welke partners uit het hulpprogramma wordt aangeboden. Voor de afweging welke hulp meest aangewezen is, is de beleving van de probleemsituatie bij cliënten een essentieel element. Het meldpunt bewaakt de uitvoering van de praktische zaken, zoals afgesproken met de aanmelder (zie ook verderop in dit hoofdstuk bij de samenwerkingsafspraken). Het meldpunt coördineert de hulp die door het hulpprogramma aangeboden wordt in een crisissituatie (na een interne dispatching). De casus wordt actief opgevolgd alsook het volledige traject met bijzondere aandacht voor de stappen die allemaal gezet worden. Het meldpunt wordt door de partners van het hulpprogramma en door de betrokken aanmelder/hulpverlener op de hoogte gehouden van belangrijke inhoudelijke kantelmomenten in de afwikkeling van de crisis. Op die manier ontstaat een intensief overleg tussen meldpunt en ingeschakelde diensten/voorzieningen. De regierol van de meldpunten wordt verder uitgewerkt in een volgend luik.

8.3 MOGELIJKHEDEN IN HET HULPAANBOD BIJ INTERNE DISPATCHING

In de bijlagen worden de typemodules voor crisishulp verder inhoudelijk uitgewerkt.

8.3.1 Interventie

Definitie

Een crisisinterventie is een onmiddellijke en kortdurende stressverlagende interventie. Het is een snelle in tijd beperkte ambulante en/of mobiele werkvorm, met primair een preventief karakter. Het is een eerste hulp bij emotionele en relationele “ontploffingen”.

Termijn

3 à 5 dagen

Algemene doelstellingen

- Voorkomen dat minderjarigen in crisissituaties te snel binnen een te ingrijpende context of een gerechtelijk circuit terechtkomen door de nog aanwezige krachten te verkennen
- Ondersteunen van de minderjarige en zijn leefomgeving in het formuleren van hun specifieke vraag zowel met betrekking tot crisishulp als op langere termijn.
- Veiligheid verhogen.
- Acceptatie van crisishulp onderhandelen

Methode

Wanneer uit de telefonische aanmelding blijkt dat een ambulante of mobiele crisisinterventie aangewezen is, bereidt de crisisedewerker deze interventie samen met de aanmelder voor. Dit behelst het zoeken van een locatie waar de veiligheid van de medewerker gegarandeerd is. Indien mogelijk is de aanmelder aanwezig, of beschikbaar voor overleg.

Tijdens het gesprek wordt de interventiedienst voorgesteld, het gezin stelt zich voor en er gebeurt een terugkoppeling en toetsing van de informatie die beschikbaar was na de aanmelding. De crisisedewerker beluistert de hulpvraag van de ouders en de minderjarige. Er wordt gewerkt met een actieplan: wat heeft het gezin nodig, welke veranderingen zijn noodzakelijk, wat moet binnen de 3 dagen (termijn interventie) verwezenlijkt worden en wie doet wat. De vraagverheldering kan leiden tot de overweging om begeleiding in te zetten omdat meer gesprekken op een langere periode noodzakelijk zijn.

8.3.2 Ambulante en/of mobiele crisisbegeleiding

Definitie

Een ambulante of mobiele crisisbegeleiding organiseren van maximum 28 dagen om te komen tot een oplossing van de crisissituatie. Dat kan in combinatie met crisisinterventie (aaneensluitend) of crisisopvang.

Termijn

28 dagen (maximaal 1x verlengbaar)

Algemene doelstellingen

- Voorkomen dat minderjarigen in crisissituaties te snel binnen een te ingrijpende context of een gerechtelijk circuit terechtkomen.
- De crisissituatie benutten om een veranderingsproces op gang te brengen.
- Veiligheid verhogen.
- Opstarten van hulpcoördinatie

Methode

Begeleiding kan geboden worden met verschillende methodieken. Afhankelijk van de casus zal een andere partner inzake begeleiding worden aangezocht, rekening houdend met de indicaties of contra-indicaties voor bepaalde methodieken.

8.3.3 Crisisopvang

Definitie

Een crisisopvang is een opvang van maximum 7 dagen, met de bedoeling om veiligheid te installeren en verdere hulpverlening terug mogelijk te maken. Het is aangewezen om opvang steeds te bieden in combinatie met een crisisinterventie, een crisisbegeleiding of een andere (ad hoc) vorm van begeleiding, tenzij in uitzonderlijke situaties enkel een crisisopvang is aangewezen. De doelstelling blijft immers om een terugkeer naar huis mogelijk te maken door in de thuissituatie te werken met crisisinterventie en/of –begeleiding of indien terugkeer naar huis niet mogelijk is, om snel een perspectief te creëren en de cliënt hierin te begeleiden.

Termijn

7 dagen (maximaal 1x verlengbaar met 7 dagen)

Algemene doelstelling

- Voorkomen dat minderjarigen in crisissituaties te snel binnen een te ingrijpende context of een gerechtelijk circuit terechtkomen.
- De crisissituatie benutten om een veranderingsproces op gang te brengen.
- Veiligheid verhogen of installeren.
- Adempauze inlassen voor alle betrokken partijen.

8.3.4 De combineerbaarheid van crisisopvang met andere (crisis-)hulpvormen

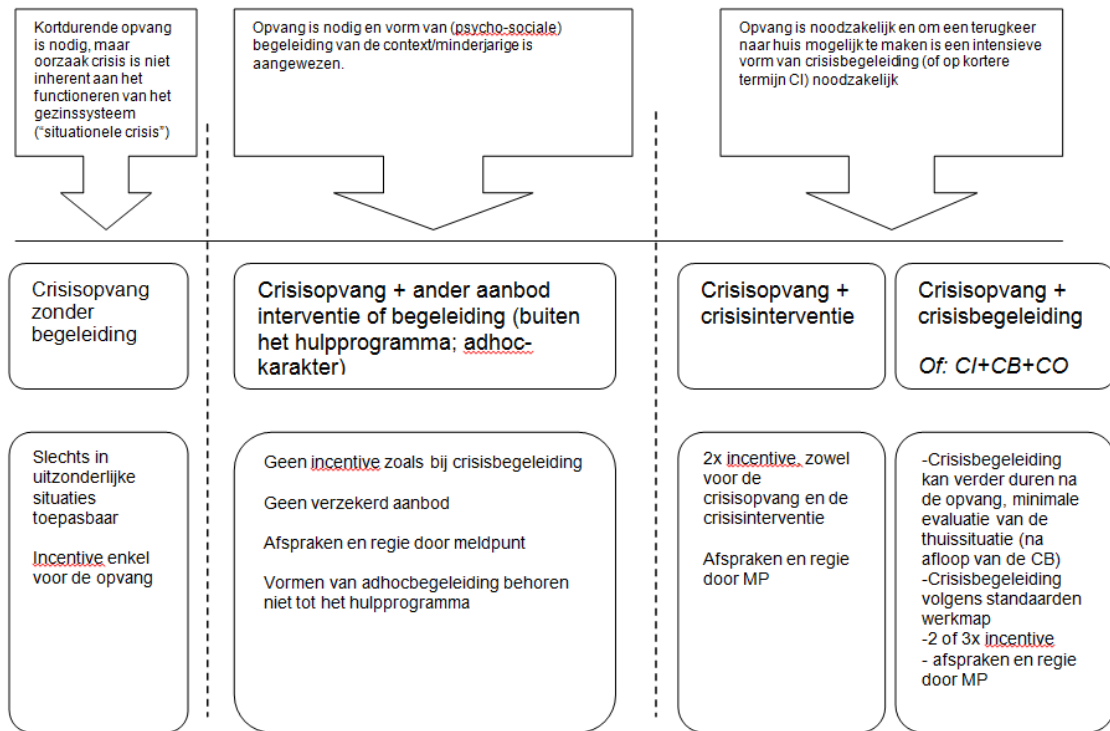
De eerder vermelde koppeling tussen crisisopvang en crisisbegeleiding of –interventie is nodig om te verzekeren dat er op een afdoende manier gewerkt wordt met de context van de minderjarige, dit om de kansen op een terugkeer naar huis te maximaliseren. Toch is er een aantal situaties waarin naast crisisopvang andere vormen van begeleiding aangewezen zijn. Deze vormen van begeleiding (“ad hoc-begeleiding”) kunnen een gemoduleerd aanbod zijn, maar kunnen ook worden geboden door een aanmelder. Steeds heeft het meldpunt het mandaat om in te schatten welke vorm van begeleiding (of interventie) noodzakelijk, mogelijk en aangewezen is. In principe ontstaat een continuüm met allerlei mogelijke combinaties op casusniveau: van ‘minimale begeleiding door de voorziening die de opvang doet’ tot ‘de maximale crisisbegeleiding in combinatie met crisisopvang’. In de praktijk zal ook blijken dat aanmelders zelf deze ad hoc-begeleiding kunnen opnemen: dit is bijvoorbeeld relevant voor (aanmeldende) dagcentra, CLB’s, ...

In bepaalde, uitzonderlijke situaties is er geen begeleiding aangewezen: een klassiek voorbeeld is de kortdurende opname van een kind van wie de alleenstaande moeder plots in het ziekenhuis wordt opgenomen. Crisisopvang zonder begeleiding moet echter meer uitzondering dan regel zijn. In het merendeel van de crisissituaties blijft het noodzakelijk dat er naast de crisisopvang een crisisbegeleiding of, minimaal, een ad hoc-begeleiding plaatsvindt.

Enkele voorbeelden van combinaties crisisopvang – ad hoc-begeleiding:

- een crisisopvang kan gecombineerd worden met een (reguliere) begeleiding binnen het AWW, bv. vanuit een JAC;
- een organisatie voor bijzondere jeugdzorg die zelf de crisisopvang doet, kan dat combineren met een reguliere, minder intensieve vorm van contextbegeleiding;
- een crisisopname van 7 dagen kan samenvallen met een zogenaamde contextbegeleiding;
- een CLB-medewerker kan een begeleiding/interventie op zich nemen, terwijl er een kortdurende opvang wordt ingeschakeld;
- een organisatie voor bijzondere jeugdzorg kan een minderjarige aanmelden; tijdens een korte crisisopvang kan de organisatie zelf de begeleiding doen;
- een VK kan zelf een interventie uitvoeren, in combinatie met een opvang die de nodige veiligheid moet bieden.

De verbreding van de combinatie crisisopvang – ad hoc-begeleiding heeft implicaties voor het meldpunt. Naargelang de indicaties van de aangemelde situatie kan een meldpunt beoordelen welke combinatie van hulpvormen aangewezen is. Dit vereist een grondige kennis van het hulpverleningsaanbod, een dialoog met de aanmelder en, op casusniveau, een goede vraagverheldering.

8.3.5 Crisishulp is kosteloos

Crisishulp vanuit de jeugdhulp is steeds kosteloos voor de cliënt. Er wordt geen kinderbijslag ingehouden en de gebruikelijke sectorale cliëntbijdragen zijn niet van toepassing bij crisishulp. Dit principe geldt evenwel enkel voor de crisishulp die wordt aangeboden door de sectoren, gevat door het decreet integrale jeugdhulp. De crisishulp die eventueel wordt aangeboden door de psychiatrie, is niet gratis en moet door de cliënt worden gedragen.

8.4 RELEVANT AANBOD VOLZET

Het hulpprogramma crisis heeft per regio een beperkt aantal modules voor interventie/begeleiding en opvang. De aanmeldingen bij het crisismeldpunt gaat in pieken en dalen. In de realiteit kan het geïndiceerde hulpaanbod niet altijd onmiddellijk gerealiseerd worden.

Wanneer er geen relevant aanbod gevonden wordt, in het verzekerd en mogelijk aanbod, zal het meldpunt dit zo snel mogelijk aan de aanmelder laten weten, opdat deze de cliënt hiervan kan informeren en zelf opnieuw naar nieuwe oplossingen kan zoeken. Het meldpunt zal de aanmelder maximaal ondersteunen.

Het meldpunt signaleert structurele tekorten in het aanbod op de netwerkgroep.

8.4.1 Relevant aanbod volzet bij hoogdringende vorderingen

Bij aanmeldingen voor een na hoogdringende vordering informeert het meldpunt de aanmelder (SDJ met uitzondering van de situatie in Brussel) dat er in het hulpprogramma geen mogelijkheid is, en dat zij ook de ITP hiervan op de hoogte brengen. De ITP staat tijdens de kantooruren op de 2de lijn en bekijkt binnen de regio of er ergens een openstaande plaats in INSISTO werd aangegeven.

De aanmelder neemt zelf ook contact op met de ITP maar de ITP kan pas de 2de lijnsrol opnemen na signaal van het meldpunt.

Wanneer ook ITP geen relevant (residentieel) aanbod kan doen, zullen de meldpunten uitzonderlijk beroep doen op het crisisaanbod van andere regio's. Dit gebeurt steeds na afstemming met de aanmelder.

8.5 REGIEROL VAN HET MELDPUNT

Het meldpunt heeft een opdracht in de regie van het traject van een gezin in crisis. Wanneer consult geboden wordt, wordt de mogelijkheid geboden aan de aanmelder om opnieuw contact te nemen wanneer de voorgestelde acties niet afdoende blijken te zijn. Wanneer een interne dispatching naar het hulpprogramma gebeurt, vormt het meldpunt een centrale spil die opvolgt wat er gebeurt, welk perspectief zich aandient en wat eventueel nodig is om een vlotte naadloze uitstroom te realiseren.

Om de regiefunctie ten volle te kunnen opnemen is informatiedeling met het meldpunt onontbeerlijk. Partners informeren het meldpunt over de stand van zaken en op belangrijke kantelmomenten wordt het meldpunt ingelicht in functie van eventuele beslissingen over inschakelen van externe hulpverlening, wijziging in verblijfplaats, nood aan afstemming van hulpverlening, nood aan verlenging in functie van de crisis, het wegvallen van instemming met de hulp, ...

De regierol komt het sterkst tot uiting in het mandaat tot het indienen van een VIST-crisis. De uitstroommogelijkheden worden besproken in een volgend luik.

De regiefunctie van het meldpunt staat als principe voorop, maar kan soms ook gedeeld worden met andere actoren die ook een regierol opnemen in het bredere traject van het gezin in de hulpverlening. Hierbij kan gedacht worden aan consultants van de GV, of SDJ, maar ook een contactpersoon-aanmelder kan zeer sterk betrokken zijn op een gezin waardoor hij een belangrijk mandaat verwerft van het gezin om mee na te denken over het verder verloop.

Het meldpunt honoreert deze betrokkenheid en deelt met de consultant of contactpersoon-aanmelder de nodige informatie en betreft deze in de beslissingen waarover het meldpunt een expliciet mandaat heeft (inzet hulp uit hulpprogramma, aanvraag VIST-CJ). Andere beslissingen worden bij voorkeur samen genomen, waarbij communicatie en elkaar informeren essentieel is voor een goede samenwerkingsrelatie.

Specifiek voor crisissituaties waarin de sociale dienst voor gerechtelijke jeugdhulp betrokken is, heeft het meldpunt een beperktere regierol. Zij bieden wel ondersteuning, mogelijks interventie of begeleiding aan om de jongere te laten begrijpen wat er zich afspeelt. Het meldpunt fungeert ook als contactpersoon voor de voorziening die de crisishulp biedt. Het meldpunt blijft dus geenszins buiten beeld. Zij zijn betrokken bij de cliënt en volgen de casus van nabij op

De finale beslissingen over het globale traject in de hulpverlening, de bereidheid, vrijwilligheid (na een hoogdringende maatregel) en vervolghulp liggen evenwel bij de jeugdrechter en SDJ, die samen het verdere hulpverleningstraject van het gezin vormgeven.

9. UITSTROOM

9.1 RTJ

Wanneer men inschat dat hulp zal nodig zijn bij afloop van de crisishulp en deze hulp bevindt zich in een rechtstreeks toegankelijk kader, kan het meldpunt, de aanmelder of de dienst voor interventie/begeleiding het gezin verwijzen en eventueel reeds in contact brengen met een organisatie die de geschikte vervolghulp aanbiedt. Mogelijk is hier ook een wachttijd te overbruggen. De verschillende actoren kunnen ook na hun interventie/begeleiding in de crisishulp nog contact nemen met de cliënt om op te volgen of die erin lukt om de vervolghulp te krijgen die nodig is.

9.2 NRTJ

Voor hulp na de crisishulp die niet rechtstreeks toegankelijk is, zal er een beslissing van de intersectorale toegangspoort noodzakelijk zijn. Deze poort werkt evenwel met termijnen van verschillende weken voor indicatiestelling en voor hulpregie. Een snelle beslissing vraagt dus een specifieke procedure.

Er zijn verschillende mogelijkheden die afhankelijk van de casus beter geschikt zijn om te gebruiken.

9.2.1 **Prioraanvraag**

Als er al een aanvraag was bij de ITP, en de jongere staat al op een wachtlijst, kan men zodra duidelijk wordt dat de wachttijd best ingeperkt wordt, reeds een vraag naar prioritering stellen. Hiervoor dient de contactpersoon-aanmelder bij de ITP een prioraanvraag in te dienen. Enkel de contactpersoon-aanmelder bij de ITP kan dit doen. Hij moet hiervoor de checklist voor een prior invullen. Het is daarom van het grootste belang deze persoon van bij aanvang van de crisishulp te betrekken of op de hoogte te houden van het verloop en wanneer een prior nodig blijkt, dit zo snel mogelijk mee te geven aan de aanmelder. De informatie die eventueel relevant is voor de checklist wordt zo snel mogelijk meegedeeld aan de contactpersoon-aanmelder. Het feit dat crisishulp geboden werd, kan immers een argument zijn in de vraag naar een prior.

9.2.2 **Aanmelding bij de ITP**

Wanneer er nog geen aanvraag was ingediend bij de ITP, maar uit het traject binnen de crisishulp blijkt dat niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp toch wenselijk is voor het gezin, kan een Adoc worden opgemaakt waarin typemodules NRTJ worden geïndiceerd. Het meldpunt kan hierbij de informatie die beschikbaar is delen met de aanmelder. Het meldpunt meldt bij voorkeur zelf niet aan bij de ITP, maar sensibiliseert en motiveert de aanmelder bij het crisisnetwerk om dit te doen of gaat op zoek naar een geschikte aanmelder indien er nog geen andere hulpverlening betrokken was op het gezin.

9.2.3 VIST-crisis

De VIST-CJ kan worden aangevraagd indien blijkt dat bij afloop van de crisisjeugdhulp er noodzakelijk snelle, residentiële hulp moet worden geboden, bijvoorbeeld omdat de terugkeer van de minderjarige naar huis niet mogelijk is. Het hoeft hier niet noodzakelijk om een situatie van verontrusting of maatschappelijke noodzaak te gaan.

Vanuit de regierol kan enkel het meldpunt crisisjeugdhulpverlening een VIST-CJ aanvragen bij het team Indicatiestelling en doet dat middels het invullen van een A-document (met beperkte verplichte velden). Er wordt duidelijk aangegeven dat het een VIST-CJ betreft.

Voorwaarden/ontvankelijkheidsvereisten:

- De VIST-CJ kan worden aangevraagd zowel voor cliënten die reeds een A-doc hebben als voor cliënten die nog geen A-doc hebben.
- De VIST-CJ kan enkel worden aangevraagd voor een minderjarige die tijdens het CJ-traject in een module crisisopvang verblijft. Een minderjarige die vanuit het hulpprogramma enkel begeleiding of enkel een interventie heeft verkregen kan niet via een VIST-CJ worden aangemeld bij het team IST.
- Bij de aanvraag van een VIST-CJ dienen alle betrokken jeugdhulpaanbieders, geraadpleegd te zijn. Deze voorwaarde moet uit het A-document blijken.
- In het A-document wordt duidelijk geadviseerd waarom er een urgente nood is aan onmiddellijke hulp.
- De cliënt moet akkoord gaan.

De ITP die een dergelijke VIST-CJ ontvangt, zal gedurende 7 werkdagen⁷ absoluut prioriteit geven aan dit dossier en binnen het in INSISTO open gedeclareerd aanbod op zoek gaan naar een mogelijk aanbod voor deze cliënt. Het ISV moet minimaal typemodules bevatten die residentiële NRTJ zijn.

Rekening houdend met de termijnen van het crisisnetwerk en de beschreven termijnen wordt een VIST-CJ best tijdens de eerste week van het crisisverblijf aangevraagd, zodat deze tijdig kan worden ingezet in functie van een naadloos traject.

Het team Indicatiestelling gaat na of de aanvraag ontvankelijk is. Is dat het geval, dan maakt ze het ISV binnen de vijf werkdagen over aan het team Jeugdhulpregie. Het ISV moet minimaal typemodules bevatten die residentiële NRTJ zijn en is (maximum) 120 dagen geldig.

Het team Jeugdhulpregie registreert de aanvraag op de intersectorale registratielijst bij die voorzieningen die de gevraagde (type)module aanbieden. Team jeugdhulpregie heeft 7 werkdagen om een aanbod te realiseren. Tijdens deze 7 dagen heeft een VIST-CJ voorrang op alle andere dossiers. Dus indien er een plaats is in een voorziening (enkel open plaatsen, niet gereserveerde plaatsen) schuift de VIST-CJ voor de andere jongeren op de wachtlijst, ook de jongeren met prioriteit. De voorziening heeft geen opnameplicht tenzij het gaat om een hoogdringende vraag naar vervolghulp vanuit de jeugdrechtsbank. In deze laatste situatie kan er ook beroep worden gedaan op gereserveerde plaatsen i.f.v. tijdelijke overbrugging en is er een prioriteitsperiode van 60 dagen. Indien een gewone aanvraag tot vervolghulp na crisis niet binnen de 7 werkdagen gerealiseerd kan worden, verliest zij de VIST-voorrangstatus van 7 werkdagen. Cliënt en aanmelder

⁷ Of tot einde van de normale termijn van crisisopvang

kunnen in dat geval uiteraard een gewone aanvraag naar niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp richten aan het team Indicatiestelling, langer geldig dan 120 dagen en de gewone prioriteitsprocedure volgen door het indienen van een priorchecklist.

De jeugdhulpverleningsbeslissing in geval van VIST-crisis bevat afspraken over het verloop en de stopzetting van de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening en de overgang naar een indicatiestelling en kan maximaal 120 kalenderdagen geldig zijn. Deze periode moet aangegrepen worden om een reguliere aanvraag bij de ITP in te dienen indien dit nodig zou zijn. Het meldpunt, dat wel een cruciale rol speelde in de aanvraag van de VIST-CJ kan de beschikbare informatie delen, maar zal niet de aanmelder zijn voor de reguliere aanvraag bij de ITP.

Belangrijk:

De VIST-CJ is eerder restrictief omschreven, het is niet de bedoeling om via deze weg de gewone toepassingsregels van de ITP te omzeilen. De VIST-CJ is er enkel voor minderjarigen die niet naar huis kunnen en kan niet zonder meer gelijk worden gesteld met vervolghulp.

9.2.4 Gerechtelijke VIST-CJ

Decretaal kan een VIST-crisis enkel worden ingediend met akkoord van de cliënt en dus in een buitengerechtelijke context. Daar de crisisnetwerken ook crisishulp bieden in een gerechtelijke context, kan ook een vervolghulpverlening in die context noodzakelijk zijn.

In dat geval kunnen we 2 situaties onderscheiden.

1. Hoogdringende vordering

Wanneer crisishulp wordt opgestart naar aanleiding van een hoogdringende vordering, zal de consulent, al dan niet ondersteund door een crisismodule in het hulpprogramma, een inschatting maken binnen de vigerende termijn van 7+7 dagen of de jongere residentiële opvang in een NRTJ-hulpaanbod nodig heeft.

Het meldpunt brengt de ITP op de hoogte van het feit dat er wellicht naadloze vervolghulp noodzakelijk zal zijn. Op basis van het decreet heeft een dossier waarvoor hoogdringendheid gevorderd werd de hoogste prioriteit.

De consulent van SDJ (OCJ in Brussel) zal zo snel mogelijk een Adoc indienen bij de ITP, zodat deze vervolghulp door de ITP kan worden gezocht.

2. Crisishulp in een lopend gerechtelijk dossier

Wanneer in een lopend gerechtelijk traject residentiële crisishulp wordt ingeschakeld en tijdens het traject blijkt dat er geen veilige opties zijn voor de jongere na aflopen van de crisishulp, kan conform de principes in het buitengerechtelijke, ook een gerechtelijke VIST-crisis worden aangevraagd.

De aanvraag gebeurt door SDJ met een Adoc. De ITP zal deze aanvraag slechts als een VIST-crisis behandelen en dus op die manier prioriteren, indien ook het meldpunt aangeeft dat dit een situatie is die voldoet aan de criteria voor een VIST-crisis.

10. OMGAAN MET VERONTRUSTING BINNEN HET CRISISNETWERK

10.1 AFSPRAKEN

Elke hulpverlener wordt geacht met situaties van verontrusting te kunnen omgaan. Wat zeker niet kan, is dat een aanmelder een verontrustende situatie afschuift naar het meldpunt of naar een voorziening die crisishulp aanbiedt.

10.2 AANMELDEN BIJ EEN GEMANDATEERDE VOORZIENING VANUIT CRISIS

Binnen het crisisnetwerk kan gewerkt worden met gezinnen die al dan niet van bij aanvang expliciet instemmen met crisishulp of gezinnen die slechts met gerechtelijk beval konden worden gebracht tot de acceptatie van crisishulp. Het gaat dan over de instemming met de crisishulp.

Wanneer nagedacht wordt over een vervolgtraject, of ook reeds tijdens de crisishulp, kan blijken dat de bereidheid om hulp te accepteren beperkt is, maar dat hulpverleners wel overtuigd zijn van de nood aan hulp omdat zij verontrust zijn over de ontwikkelingskansen en veiligheid van de kinderen.

In principe kan elke hulpverlener een gemotiveerde aanmelding doen bij de gemandateerde voorzieningen. Het meldpunt moet, vanuit de regierol, tijdens de lopende crisishulp de nodige acties ondernemen om de communicatie met alle betrokkenen te stroomlijnen en te garanderen. Het meldpunt overlegt daartoe met alle betrokken hulpverleners over wie de rol van aanmelder bij de gemandateerde voorziening opneemt (dit krijgt het statuut van een teambeslissing). Het opnemen van deze rol bij de aanmelding veronderstelt een verdere betrokkenheid bij het proces van caseonderzoek. Doorgaans zal de aanmelder of een andere betrokken hulpverlener de aanmelding bij de gemandateerde voorziening doen, dit middels het gebruik van het motivatiedocument. Als er geen andere hulpverlener is die de rol van aanmelder bij de gemandateerde voorzieningen opneemt kan het meldpunt of een voorziening uit het hulpprogramma deze rol opnemen.

Het meldpunt bewaakt, ongeacht wie de aanmelder is bij de gemandateerde voorziening, de aanlevering van de nodige gegevens uit het hulpprogramma om het motivatiedocument (M-doc) in te vullen.

De gemandateerde voorzieningen kunnen, in geval van een acute situatie, na ontvangst van het M-document, sneller dan de voorziene doorlooptijden een eerste gesprek houden met het betrokken cliëntstelsel.

11. REGISTRATIE

11.1 TOEGANG TOT HET REGISTRATIESYSTEEM

De crisisnetwerken maken gebruik van INSISTO.

11.2 ENGAGEMENT IN HET HULPPROGRAMMA

Voorzieningen worden geacht hun engagement in het hulpprogramma te omschrijven in de de moduledatabank. Hierbij kan het profiel worden bepaald (geslacht, leeftijd, soort hulp) en kunnen extra indicaties en contra-indicaties verder worden omschreven. Daarbij is het belangrijk in de naam van het crisisengagement zeer beknopt maar toch duidelijk te omschrijven wat het engagement omvat.

Voorzieningen die een verzekerd aanbod doen, moeten dat ook aangeven. Een plaats die verzekerd is op basis van artikel 74§2 wordt in de applicatie nog vermeld als “art17” en moet ook worden aangevinkt.

Voorzieningen staan zelf in voor de actualisatie van de gegevens die in de databank vermeld staan. Bijzondere aandacht is daarbij gevraagd voor soms snel wijzigende gegevens als de contactpersoon, het telefoonnummer en het emailadres waarmee het meldpunt contact kan opnemen met de voorziening.